

VESILAHTI

KIRKONKYLÄN OSAYLEISKAAVAN MUUTOS JA LAAJENNUS

OSAYLEISKAAVAN SELOSTUS

Vesilahden kunta

Air-lx Ympäristö Oy 2005-2006

SISÄLLYSLUETTELO

SISÄLLYSLUETTELO	2
1 JOHDANTO	4
1.1 OSAYLEISKAAVAN MERKITYS JA TARKOITUS	4
1.2 KAAVA-ALUEEN SIJAINTI	4
1.3 YLEISKAAVAN SISÄLTÖVAATIMUKSET	5
1.4 OSALLISTUMISEN JÄRJESTÄMINEN	5
1.5 LUETTELO SELOSTUKSEN LIITEASIAKIRJOISTA	6
1.6 LUETTELO KÄYTETYISTÄ TAUSTASELVITYKSISTÄ JA LÄHDEMATERIAALISTA	6
2 TIIVISTELMÄ	8
2.1 KAAVAPROSESSIN VAIHEET	8
2.2 OSAYLEISKAAVA	8
2.3 OSAYLEISKAAVAN TOTEUTTAMINEN	9
3 LÄHTÖKOHDAT	9
3.1 ALUEEN YLEISKUVAUS	9
3.1.1 Väestö	9
3.1.2 Asuminen ja rakentaminen	10
3.1.3 Työpaikat ja palvelut	10
3.1.4 Virkistys	11
3.1.5 Liikenne ja kunnallistekniikka	12
3.2 ALUEEN KEHITYSHISTORIA	13
3.3 LUONNONYMPÄRISTÖ	13
3.3.1 Maisemarakenne	13
3.3.2 Maaperä	13
3.3.3 Kasvillisuus	14
3.3.4 Eläimistö	14
3.3.5 Vesistöt	14
3.3.6 Erityispiirteet ja suojelukohteet (luonnonympäristö)	15
3.4 RAKENNETTU YMPÄRISTÖ JA KULTTUURIPERINTÖ	16
3.4.1 Rakenne ja historia	16
3.4.2 Alueiden nykyinen käyttö	17
3.4.3 Erityispiirteet ja suojelukohteet (kulttuuriympäristö)	18
3.5 MAISEMAKUVA	20
3.6 MAANOMISTUS	22
3.7 YMPÄRISTÖN HÄIRIÖTEKIJÄT	22
3.8 SUUNNITTELUTILANNE	22
3.8.1 Valtakunnalliset lähtökohdat	22
3.8.2 Maakunnalliset ja seudulliset suunnitelmat	22
3.8.3 Kunnalliset ja muut alueelliset suunnitelmat	25
4 TAVOITTEET	25
4.1 VALTAKUNNALLISET JA MAAKUNNALLISET TAVOITTEET	25
4.2 TOIMINTOKOHTAISET TAVOITTEET	25
4.2.1 Väestö	26
4.2.2 Eri väestöryhmien harrastusmahdollisuudet, virkistysalueet ja ulkoilureitit	26
4.2.3 Rakentamisen määrä, laatu ja sijainti	26
4.2.4 Alueen luonnonarvojen säilyttäminen, vesialueiden käyttö, veden laatu	27
4.2.5 Alueiden toteuttamisen ja käytön kustannukset, vesi- ja viemäriverkon rakentaminen	27
4.2.6 Kulttuurihistoriallisesti ja muinaishistorian kannalta arvokkaiden alueiden ja yksittäisten kohteiden säilyttäminen	27
4.2.7 Henkilöliikenne, kevyt liikenne ja julkinen liikenne, liikenneturvallisuus, uusien liikenneyhteyksien muodostamistarpeet	27
4.2.8 Jätehuolto	28
4.2.9 Julkinen ja yksityinen palvelutaso	28
4.2.10 Kaupallisten palveluiden määrä ja sijainti, työpaikat	28
4.2.11 Maa- ja metsätalouden toimintaedellytykset	28

4.3	SUUNNITTELUYÖN AIKANA SYNTYNEET TAVOITTEET (OSALLISET)	29
5	OSAYLEISKAVALUONNOS	31
5.1	VAIKUTUSTEN ARVIOINTI (LUONNOSVAIHTOEHDOT)	31
6	OSAYLEISKAVAEHDOTUS	33
6.1	YLEINEN PERUSTELU, KOKONAISRAKENNE JA MITOITUS	33
6.2	ASUMINEN	33
6.3	TYÖPAIKAT, TEOLLISUUS	34
6.4	PALVELUT	35
6.5	LIIKENNE	35
6.6	VIRKISTYS- JA VIHERALUEET	35
6.7	LUONTO	36
6.8	RAKENNETTU KULTTUURIYMPÄRISTÖ	36
6.9	KUNNALLISTEKNIikka	36
6.10	MERKINNÄT JA MÄÄRÄYKSET	36
	<u>KULTTUURIMAISEMA</u>	39
	<u>LUONNONYMPÄRISTÖN KANNALTA ARVOKKAAT ALUEET</u>	46
	<i>Vesialueet</i>	47
7	YMPÄRISTÖVAIKUTUKSET	48
	<i>Vaikutukset rakennettuun ympäristöön ja ihmiseen</i>	48
	<i>Vaikutukset luontoon ja luonnonympäristöön</i>	49
	<i>Vaikutukset valtakunnallisiin alueidenkäyttötavoitteisiin</i>	50
8	VUOROVAIKUTUS, OSALLISTUMINEN JA TIEDOTTAMINEN	51
9	OSAYLEISKAAVAN TOTEUTTAMINEN JA SEURANTA	51

1 Johdanto

1.1 Osayleiskaavan merkitys ja tarkoitus

Yleiskaavan tarkoituksena on maankäyttö- ja rakennuslain 35 §:n mukaan kunnan yhdyskuntarakenteen ja maankäytön yleispiirteinen ohjaaminen sekä toimintojen yhteensovittaminen. Siinä esitetään tavoitellun kehityksen periaatteet ja osoitetaan tarpeelliset alueet asemakaavoituksen ja muun suunnittelun sekä rakentamisen ja muun maankäytön perustaksi. Kaavassa osoitetaan eri alueiden käyttötarkoitukset esimerkiksi asumiseen, palveluihin, työpaikkoihin, virkistykseen sekä liikennettä, maa- ja metsätaloutta sekä yhdyskuntateknistä huoltoa varten. Yleiskaavalla voidaan osoittaa myös kehittämistavoitteita ja tarpeita esimerkiksi liikennettä ja viheryhteyksiä varten.

Vesilahdella väkiluku on viime vuosina kasvanut voimakkaasti. Väkiluvun kasvu on lisännyt kysyntää omakotitonteista ja uudet asukkaat ovat luoneet paineita kunnan tarjoamien palvelujen riittävyyteen. Maankäytön suunnittelun kannalta ollaan tullut tilanteeseen, jossa voimassa olevan Kirkonkylän osayleiskaavan mukaisista asumiseen osoitetuista alueista suurimpaan osaan on jo laadittu asemakaavat ja alueet ovat joko jo toteutuneet tai on odotettavissa, että ne toteutuvat lähivuosina. On syntynyt tarve uusiin asemakaavoitettaviin asuinalueisiin. Asemakaavoituksen perustaksi on tarpeellista laatia yleiskaava, jossa yhdyskuntarakenteen kehittymistä tarkastellaan laajemmin.

1.2 Kaava-alueen sijainti

Suunnittelualue käsittää Vesilahden Kirkonkylän voimassa olevan osayleiskaava-alueen sekä yleiskaavaan kuulumattoman alueen Kirkonkylän eteläpuolella. Kaava-alue rajoittuu etelässä ranta-osayleiskaavan aluerajaukseen. Suunnittelualueen laajuus on noin 815 hehtaaria.

1.3 Yleiskaavan sisältövaatimukset

Maankäyttö- ja rakennuslain 36 §:n mukaan kunnan tulee huolehtia tarpeellisesta yleiskaavan laatimisesta ja sen pitämisestä ajan tasalla. 39 §:ssä yleiskaavan sisältövaatimuksista todetaan, että yleiskaavaa laadittaessa on otettava huomioon

- 1) yhdyskuntarakenteen toimivuus, taloudellisuus ja ekologinen kestävyys
- 2) olemassa olevan yhdyskuntarakenteen hyväksikäyttö
- 3) asumisen tarpeet ja palveluiden saatavuus
- 4) mahdollisuudet liikenteen, erityisesti joukkoliikenteen ja kevyen liikenteen, sekä energia-, vesi- ja jätehuollon tarkoituksenmukaiseen järjestämiseen ympäristön, luonnonvarojen ja talouden kannalta kestäväällä tavalla
- 5) mahdollisuudet turvalliseen, terveelliseen ja eri väestöryhmien kannalta tasapainoiseen elinympäristöön
- 6) kunnan elinkeinoelämän toimintaedellytykset
- 7) ympäristöhaittojen vähentäminen
- 8) rakennetun ympäristön, maiseman ja luonnonarvojen vaaliminen
- 9) virkistykseen soveltuvien alueiden riittävyys

Kaavaselostus on esitettävä sillä tavalla ja siinä laajuudessa kuin kaavan tarkoitus edellyttää ja niin, että luodaan edellytykset vuorovaikutuksen toteutumiselle kaavan valmistelussa (maankäyttö- ja rakennusasetus 17 §):

- 1) selvitys alueen oloista, ympäristöominaisuuksista ja niissä tapahtuneista muutoksista sekä muut kaavan vaikutusten selvittämisen ja arvioimisen kannalta keskeiset tiedot kaavoitettavasta alueesta
- 2) suunnittelun lähtökohdat, tavoitteet ja esillä olleet vaihtoehdot
- 3) yhteenveto kaavan vaikutusten arvioimiseksi suoritetuista selvityksistä
- 4) kaavan vaikutukset yhdyskuntarakenteeseen, rakennettuun ympäristöön, luontoon, maisemaan, liikenteen, erityisesti joukkoliikenteen ja teknisen huollon järjestämiseen, talouteen, terveyteen, sosiaalisiin oloihin ja kulttuuriin sekä muut kaavan merkittävät vaikutukset
- 5) selvitys kaavan suhteesta valtakunnallisiin alueidenkäyttötavoitteisiin, maakunta-kaavaan, voimassa olevaan yleiskaavaan ja kunnan muuhun suunnitteluun
- 6) suunnittelun vaiheet osallistumis- ja vuorovaikutusmenettelyineen sekä yhteenveto kaavoituksen eri vaiheissa esitetyistä mielipiteistä
- 7) valitun kaavaratkaisun keskeinen sisältö ja perusteet sekä selvitys siitä, miten vaikutus selvitysten tulokset ja eri mielipiteet on otettu huomioon
- 8) kaavan toteutuksen ajoitus ja seuranta
- 9) tarpeen mukaan sisällytetään kaavan toteutusta ohjaavia suunnitelmia

1.4 Osallistumisen järjestäminen

Eri osapuolia tyydyttävän lopputuloksen saavuttamiseksi on oleellista, että kaavahankkeen valmistelu on avointa ja että kaavoitukseen on mahdollista osallistua ja vaikuttaa. Monilla osallisilla on hallussaan myös paljon kaavoitusta hyödyttävää tietoa sekä arvokkaita mielipiteitä.

”Kaavoitusmenettely tulee järjestää ja suunnittelun lähtökohdista, tavoitteista ja mahdollisista vaihtoehdoista kaavaa valmisteltaessa tiedottaa niin, että alueen maanomistajilla ja niillä, joi-

den asumiseen, työntekoon tai muihin oloihin kaava saattaa huomattavasti vaikuttaa, sekä viranomaisilla ja yhteisöillä, joiden toimialaa suunnittelussa käsitellään (*osallinen*), on mahdollisuus osallistua kaavan valmisteluun, arvioida kaavoituksen vaikutuksia ja lausua kirjallisesti tai suullisesti mielipiteensä asiasta.” (MRL 66 §)

Osallisia ovat yleiskaava-alueen maanomistajat sekä ne henkilötahot, joiden asumiseen, työntekoon tai muihin oloihin kaavahanke saattaa huomattavasti vaikuttaa. Osallistumisen mahdollistamiseksi kaavahankkeen aikana järjestetään tarvittava määrä yleisötilaisuuksia, joissa suunnitelmia esitellään ja niihin on mahdollista vaikuttaa ja kertoa mielipiteensä. Yleisötilaisuuksien järjestämisestä päätetään tarkemmin hankkeen aikana.

Osallistumis- ja arviointisuunnitelma, kaavaluonnos ja muu valmisteluaineisto asetetaan julkisesti nähtäville ja silloin niistä voi kertoa mielipiteensä joko kirjallisesti tai suullisesti. Kunnanhallituksen hyväksymä kaavaehdotus asetetaan julkisesti nähtäville ja siitä on mahdollista jättää kirjallinen muistutus. Vesilahden kunnanvaltuusto hyväksyy kaavaehdotuksen. Kaavahankkeen etenemisestä ja järjestettävistä tilaisuuksista tiedotetaan Lempäälän - Vesilahden Sanomissa sekä kunnan kotisivuilla.

Paitsi kunnan sisäisesti, osallistumista ja vuorovaikutusta järjestetään myös viranomaisten kanssa. Osallisia ovat ne viranomaiset ja yhteisöt, joiden toimialaa kaavassa käsitellään. Viranomaisyhteistyötä tehdään käymällä kaavahankkeen aikana tarvittava määrä työneuvotteluja ja maankäyttö- ja rakennuslain edellyttämät viranomaisneuvottelut.

Kaavaehdotuksesta pyydetään viranomaisilta ja kunnan hallintokunnilta lausunnot.

Maankäyttö- ja rakennuslain 63 §:n edellyttämä osallistumis- ja arviointisuunnitelma on liitteenä 1.

1.5 Luettelo selostuksen liiteasiakirjoista

Liite 1	Osallistumis- ja arviointisuunnitelma (OAS)
Liite 2	Voimassa oleva osayleiskaava
Liite 3	Maanomistus
Liite 4	Nykyinen maankäyttö
Liite 5	Toimintarakenne
Liite 6	Maisemakuva
Liite 7	Kulttuuriympäristö ja luonnonympäristö
Liite 8	Kasvillisuuskartta
Liite 9	Liikenne ja tekninen huolto
Liite 10	Rakentamattomat tontit
Liite 11	Luonnosvaihtoehdot A ja B

Osayleiskaavakartta merkintöineen ja määräyksineen

1.6 Luettelo käytetyistä taustaselvityksistä ja lähdemateriaalista

- Rakennettu kulttuuriympäristö. Valtakunnallisesti merkittävät kulttuurihistorialliset ympäristöt. Museovirasto ja Ympäristöministeriö 1993.
- Pirkanmaan kulttuurihistorialliset kohteet. Tampereen seutukaavaliitto. Julkaisu B 174, 1990.

- Vesilahti, kirkonkylän osayleiskaavan luontoselvitys. Mira Ranta, 2004.
- Vesilahti, kirkonkylän ja sen ympäristön rakennusinventointi ja maisemahistorian selvitys. Jari Heiskanen, 2004.
- Pappilan asemakaava-alue. Kulttuuriympäristöselvitys. Rakennuskulttuurityö Kivikenkä 2002.
- Hovin asemakaava-alue. Kulttuuriympäristöselvitys. Rakennuskulttuurityö Kivikenkä 2002.
- Vesilahti, arkeologinen inventointi. Juha-Matti Vuorinen, Tampereen museot 1996.
- Vesilahti, vanha Pappila arkeologinen inventointi, Tampereen museot 2002.
- Vesilahden kunta, kirkonkylän ja Narvan osayleiskaava-asiakirjat. Maa ja Vesi Oy 1995.
- Pirkanmaan seutukaava ja maakuntakaava
- Maaperätiedot. Geokartta karttapalvelut
- Vesilahden kirkonkylän kyläsuunnitelma. 2002.
- Arkeologiset täydennysinventoinnit, Tampereen museot 2006.
- Kirkonkylän liikenneselvitys, A-insinöörit, 2006.
- Keskustan osayleiskaava-alueen arkeologinen osainventointi. Pirkanmaan maakuntamuseo 2006.

2 Tiivistelmä

2.1 Kaavaprosessin vaiheet

Aloitusvaihe

- Kunnanhallituksen päätös kaavan vireille tulosta kaavoituskatsauksessa vuodelle 2003
- Osallistumis- ja arviointisuunnitelma ollut nähtävillä (2003) kunnanvirastolla
- Kunnanhallitus hyväksynyt osayleiskaavoituksen tavoitteet 14.6.2004
- Viranomaisneuvottelu (§ 66) 21.10.2004
- Ohjausryhmä (2) 17.2.2005
- Tilaisuus keskeisille maanomistajille 22.2.2005
- Perusselvitysvaiheen yleisötilaisuus 9.3.2005.

Luonnosvaihe

- Työneuvottelu 4.5.2005
- Ohjausryhmä (3) 24.5.2005
- Kaavatoimikunta 29.6.2005
- Maanomistajien kuulemistilaisuus 23.8.2005
- Seurantaryhmä (1) 29.8.2005.
- Maanomistajien tapaaminen 6.9.2005.
- Kaavatoimikunta 13.9.2005.
- Luonnosvaihtoehdot kaavatoimikunnassa 22.11.2005.
- Luonnosvaihtoehdot kunnanhallituksessa 19.12.2005.
- Osayleiskaavan luonnosvaihtoehdot nähtävillä 16.1.-14.2.2006.
- Luonnosvaiheen yleisötilaisuus 19.1.2006

Ehdotusvaihe

- Viranomaisneuvottelu 25.1.2006.
- Osayleiskaavaehdotus kaavatoimikunnassa 15.5.2006.
- Osayleiskaavaehdotus kunnanhallituksessa 22.5.2006
- Osayleiskaavaehdotus nähtävillä 5.6.-4.7..2006.
- Yleisötilaisuus 15.6.2006.
- Viranomaistyöneuvottelu 4.9.2006. Viranomaisneuvottelu 9.10.2006 (MRL § 66).
- Kaavatoimikunta 16.10.2006.
- Kunnanhallitus 30.10.2006.
- Vesilahden kunnanvaltuusto hyväksyi osayleiskaavan 13.11.2006. (§)

2.2 Osayleiskaava

Kaavalla varaudutaan taajaman laajenemiseen. Osayleiskaavalla on määritetty asuin-, palvelu- ja työpaikkarakentamisen kasvusuunnat sekä alueet virkistystarpeita varten. Kulttuuriympäristöön ja maisemaan kohdistuvat erityispiirteet huomioidaan.

Uudet asuinrakentamisen alueet sijoittuvat Hovin alueen, Suomelan ja Rautialantien väliselle metsäalueelle sekä alueen itäosaan uuden Vesilahdentien pohjoispuolelle. Uudet teollisuusrakentamiseen varatut alueet sijoittuvat Vesilahdentien eteläpuolelle Valkkistentien varteen sekä alueen itäosaan lähelle Lempäälän rajaa. Palveluja varten varataan alueet Koulutien eteläpuolelta sekä suunnittelualueen eteläosasta uusien asuinalueiden läheisyydestä.

Nykyiset, kaavoitetut alueet, säilyvät pääosiltaan ennallaan.

2.3 Osayleiskaavan toteuttaminen

Osayleiskaavan toteuttaminen voidaan aloittaa kaavan hyväksymisen ja lainvoimaiseksi tuloon jälkeen. Toteuttaminen edellyttää asemakaavan laatimista.

3 Lähtökohdat

3.1 Alueen yleiskuvaus

Vesilahden kunta sijaitsee Länsi-Suomen läänissä Pirkanmaalla ja kuuluu Tampereen seutukuntaan. Naapurikuntia ovat Lempäälä, Pirkkala, Nokia, Vammala, Urjala, Kylmäkoski ja Viiala. Sijainti takaa hyvät kulkuyhteydet; matka on lyhyt Tampere-Pirkkalan lentokentälle (30 km), rautatieasemalle Lempäälään (10 km) tai uudelle Helsinki-Tampere moottoritille (15 km).

Vuonna 1869 perustettu Vesilahden kunta on muodostunut yli 650 vuotta sitten alueelle, jolla oli jo takanaan vuosituhansien mittainen yhtäjaksoinen esihistoria. Ensimmäiset kirjalliset maininnat pitäjästä löytyvät jo vuodelta 1346, jonka perusteella tiedetään katolisen seurakunnan olemassaolosta Vesilahdessa.

Kunnan kokonaispinta-ala on 354 km², josta vesipinta-alan osuus on 52,2 km² (14,7%).

3.1.1 Väestö

Vesilahden Kirkonkylässä on talouksia yli 500 ja noin 1100 asukasta. Asukasluvultaan Kirkonkylä on Vesilahden suurin taajama. Vesilahteen kohdistunut muuttoliike on ollut viime vuosina suurta. Kunnan väkiluku vuosina 2001 - 2003 kasvoi keskimäärin 88 asukasta vuodessa. Esimerkiksi vuonna 2002 tulomuuton määrä oli 294 asukasta. Vuonna 2005 muuttomäärä oli 114 asukasta. Muuttoliikkeestä voidaan arvioida noin 80 – 90 % kohdistuvan Kirkonkylään.

Väestönkasvun suuruus on ollut yllättävän suurta, mitä kuvastaa hyvin se, että Tilastokeskuksen ennusteessa Vesilahdessa olisi vuonna 2005 asukkaita 3546 ja viisi vuotta myöhemmin 3628 vuotuisen kasvun ollessa 16 asukasta. Tilastokeskuksen vuoden 2005 ennuste ylittyi jo vuonna 2002 ja vuoden 2010 ennustekin on ylitetty vuonna 2003. Vesilahdessa oli 31.10.2005 3812 asukasta.

	VESILAHTI	KOKO PIRKANMAA
0-14 vuotiaita	23,7 %	17 %
15-64 vuotiaita	59,9 %	67 %
yli 65 vuotiaita	16,4 %	16 %

Väestön ikärakenne: 31.12.2003

Väestöennusteen lähtökohtana on, että väestönkasvun suuruus ei jatku aivan yhtä suurena kuin vuosina 2001-02. Toisaalta Väestörakenteen osalta voidaan ennustaa, että varsinkin nuorten, mutta myös vanhusten, osuus väestöstä tulee edelleen kasvamaan.

3.1.2 Asuminen ja rakentaminen

Kirkonkylässä on asuinrakennuksia noin 500, julkisia ja kaupallisia rakennuksia yhteensä kymmenkunta sekä muutamia teollisuus- ja varastorakennuksia. Rakentaminen sijoittuu pääosin Rautialantien varteen sekä sen läheisyyteen syntyneille asuinalueille. Asuinrakentaminen on pääosin omakotitaloja. Rivitaloja on joitakin ja kerrostaloja ei yhtään. Viime vuosina rakentamisen suunta on ollut Kirkonkylän eteläosiin, yläasteen länsipuolelle ja Kaustalaan. Uusimpia asemakaavoitettuja alueita ovat ns. Hovin alue, jota parhaillaan toteutetaan ja Pappilan alue, jonka toteutuminen alkaa 2007. Kesolan nykyisen kauppakeskuksen läheisyyteen on asemakaavassa osoitettu uutta liikerakentamista. Toinen päivit- täistavarakauppa valmistui vuonna 2006.

Paineet asuinrakentamiseen ovat suuret ja ne kohdistuvat erityisesti yläasteen, Hovin tila- keskuksen ja Suomelan väliselle metsäalueelle sekä uuden Vesilahdentien läheisyyteen Kirkonkylän itäosiin. Tarpeet omakotirakentamiseen ovat suurimmat, mutta myös rivitaloille on yhä enemmän kysyntää erityisesti kasvavan vanhusväestön johdosta. Liikerakentami- nen tulee toteutumaan pääasiassa voimassa olevan asemakaavan mukaisesti Kesolaan nykyisen kauppakeskuksen läheisyyteen. Myös Vesilahdentien varsi kiinnostaa yhä enem- män liikerakentamista.

3.1.3 Työpaikat ja palvelut

Vuoden 2001 tilastojen mukaan Vesilahdessa työvoima jakautui seuraavasti: alkutuotannon osuus oli lähes 15 %, jalostus 25 % ja palvelujen määrä vajaa 60 %. Työttömyysaste vuon- na 2003 oli keskimäärin 10 % ja vuonna 2005 keskimäärin 8%.

Maa- ja metsätalouden toimintaedellytykset riippuvat taloudellisista mahdollisuuksista, lain- säädännöstä, EU:n asettamista säädöksistä sekä ammatinharjoittajista itsestään. Siksi on lähes mahdotonta ennustaa, säilyvätkö Kirkonkylän nykyiset viljellyt peltoalueet maatalous- käytössä jatkossa. Metsätalousalueita on Kirkonkylässä lähinnä Pappilan ja Kesolan väli- sellä alueella sekä Hovin tilan ja Anttilanvuoren länsipuolisilla alueilla.

Osalla peltoalueita ja metsillä on erittäin suuri merkitys Kirkonkylän maisemien kannalta ja on toivottavaa, että peltoalueet tullaan jatkossakin säilyttämään avoimina, vaikka viljelytoi- minta ja metsänhoito niiltä loppuisikin. Kirkonkylän asuinalueiden laajenemisen kannalta paineet erityisesti metsätalouden loppumiseen tulevat kasvamaan.

Maito- tai karjatiloja ei aivan Kirkonkylässä ole, sen välittömässä läheisyydessä kylläkin. Hevostiloja on muutama, niistä suurimpana ja keskeisimpänä Hovin ratsutila.

Kirkonkylässä toimivista yrityksistä pääosa on palvelualan yrityksiä. Raskasta teollisuutta ei siellä ole. Rautialantien risteyksen eteläpuolelle on nykyisessä yleiskaavassa varaus ympä- ristöhäiriöitä aiheuttamattomalle teollisuudelle ja sinne on viime vuonna tehty polttoaineen jakelupiste. Uusi Vesilahdentie parantaa yhteyksiä Lempäälään ja oletettavaa on, että sen lähiympäristö tulee kiinnostamaan yrittäjiä ja näin yritystoiminta Kirkonkylän itäosissa ja Rautialantien risteyksen tuntumassa lisääntyy. Raskaan teollisuuden sijoittuminen Vesi- lahteen ei ole todennäköistä ainakaan suuremmissa mittakaavassa.

Kirkonkylän asukasmäärän kasvaessa myös mahdollisuudet kaupallisten palveluiden mää- rän lisääntymiseksi kasvavat. Nykyisen Kesontien läheisyyteen sijoittuva uusi asemakaava mahdollistaa näiden huomattavan lisääntymisen. Sosiaalipalvelujen osalta Kirkonkylän alueella oli syksyllä 2003 yhteensä noin 100 kokopäivähoitopaikkaa alle kouluikäisille lapsille. Koululaisten iltapäivätoimintaa järjestetään kerhomuotoisena Kirkonkylän ala-asteen tiloissa ja toiminnassa on mukana lähes 20 lasta. Kesäaikaan järjestetään ohjattua leikki- kenttätoimintaa 4-8-vuotiaille lapsille Tapolan leikkikentällä.

Vanhainkoti / terveyskeskuksessa sijaitsevat avoterveydenhuollon ja vanhainkodin sekä vuodeosaston tilat. Näissä on yhteensä 40 hoitopaikkaa. Avoterveydenhuollossa on lääkärin ja sairaanhoitajien, terveydenhoitajan, kotisairaanhoitajan, fysioterapeutin ja laboratoriohoitajan vastaanotto toiminnan tilat. Vanhainkoti / terveyskeskuksen läheisyydessä on kaksi pienryhmäkotia, jotka toimivat palveluasuntoina 11 vanhukselle tai vammaiselle. Kummasakin pienryhmäkodissa on tupakeittiö ja viidelle asiakkaalle asuinhuone, joissa on omat WC-tilat ja keittiövarustus. Toisessa pienryhmäkodissa on lisäksi asuinhuone intervalliasiakkaita varten. Säännöllisen kotona annettavan palvelun piirissä (kotipalvelu, kotisairaanhoito) on kaikkiaan noin 50 ja erilaisten tukipalvelujen (siivous-, kylvytys-, pyykinpesu-, kuljetus- ja turvapalvelut) piirissä noin 120 vanhus- ja vammaiskotitaloutta, joista hieman alle puolet on Kirkonkylässä tai sen läheisyydessä. Vanhainkoti / terveyskeskuksen laajennus ja saneeraus aloitettiin vuonna 2004 ja viimeisen vaiheen on suunniteltu olevan käyttövalmiina vuonna 2008. Laajennus- ja saneeraushankkeen toteututtua hoitopaikkojen määrä tulee lisääntymään seitsemällä ja palveluasuntopaikkojen määrä kahdeksalla.

Päivähoidon tarpeen Kirkonkylässä ennakoidaan lähivuosina tasaisesti kasvavan Hovin, Pappilan ja Koskenkylän alueiden rakentamisen myötä. Kun em. alueiden toteuttaminen alkaa, tulee ajankohtaiseksi uuden päiväkodin rakentaminen keskeiselle paikalle esim. Pappilan alueelle. Tälle on olemassa varaus voimassa olevassa asemakaavassa. Uusia tiloja suunniteltaessa tulisi selvittää mahdollisuudet saada tiloja myös avoimen päiväkerhon käyttöön. Tämä kerhotoiminta voisi omalta osaltaan helpottaa päivähoitotilannetta. Lapsiperheiden muuttoliikkeestä aiheutuva väestön kasvu ja toisaalta väestön ikääntyminen tulevat lisäämään avoterveydenhuollon palvelujen tarvetta tulevaisuudessa. Lisäresursseja tarvitaan myös lastenneuvola- ja äitiysneuvolatoimintaan sekä vanhusten kotisairaanhoitoon. Em. henkilöstön määrän lisääntymisestä aiheutuvat tilatarpeet on huomioitu vanhainkoti / terveyskeskuksen laajennus- ja saneeraussuunnitelmassa.

3.1.4 Virkistys

Vesilahden Kirkonkylällä on monipuoliset virkistäytymis- ja urheilumahdollisuudet. Kirkonkylässä asuu runsaasti lapsiperheitä, joille nämä ovat erityisen tärkeitä. Toiminnan keskuksena voidaan pitää keskeisesti sijaitsevaa yläastetta, jossa on sisäliikuntasali ja kuntosali sekä koulun piha-alueen hiekkakenttää, jolla pelataan aktiivisesti jalkapalloa, pesäpalloa ja petanqueta. Talvisin kentällä pelataan jääkiekkoa sekä luistellaan. Koulun pihassa on myös lasten leikkitelineitä.

Leikkikenttiä on Kirkonkylässä useita ja niiden varustelu on uusittu vuonna 2003. Päiväkotien pihoissa olevat leikkikentät toimivat iltaisin yleisessä käytössä. Lammasniemessä, Kirkonkylän pohjoisosassa, on kunnan virkistysalue, jolla sijaitsee sauna- / kokoontumisrakennus sekä beachvolley -kenttä. Lammasniemessä järjestetään erityisesti lapsille ja nuorille erilaista toimintaa.

Kirkonkylässä sijaitsevalla Anttilanvuorella on kuntopolku ja talvisin hiihtoreitti. Alue kuuluu osana laajempaa Vesilahden kotareitistöä. Anttilanvuorelta reitit jatkuvat etelän suuntaan. Kirkonkylän ja Suomelan välisellä metsäalueella on luontopolku sekä idempänä lähellä Hovin ratsutilaa ratsastusreitit. Ratsastus on suosittu harrastus ja Kirkonkylän alueella onkin yhteensä noin 50 hevosta. Kirkonkylän metsäalueilla harrastetaan myös suunnistusta. Alueelta on laadittu suunnistuskartta ja siellä on myös kiintorasteja. Harrastustoimintaa Kirkonkylässä tarjoavat mm. seuraavat urheiluseurat: Vesilahden Visa ry, Vesilahden tennis ry ja Tarpian suunta ry. Edustettuina ovat mm. seuraavat lajit: jalkapallo, hiihto, jääkiekko, lentopallo, yleisurheilu, ultimate, tennis, salibandy ja suunnistus.

Tarpeet erilaisiin harrastusmahdollisuuksiin tulevat jatkossa kasvamaan. Toiminnan keskuksena tulee edelleen olemaan yläaste. Lapsiperheiden määrän kasvun vuoksi tarpeet erityisesti lapsille suunnattuihin leikkikenttä- ja ulkoliikuntapaikkoihin kasvavat.

Lammasniemen merkitys kaikkien kuntalaisten yhteisenä virkistys- ja harrastusalueena lisääntyy. Ulkoilureittien suhteen haasteeksi kasvavat ulkoilu-, luonto-, suunnistus- ja ratsastusreittien kehittäminen. Kirkonkylässä Anttilanvuori on jatkossakin merkittävin ulkoilualue. Myös laajemmat, koko kunnan kattavat ja ylikunnalliset reitistöt tulevat yhä tärkeämmiksi. Tulevaisuudessa kasvava iäkkäiden henkilöiden määrä ja aktiivisuus lisäävät eri ikäryhmien huomioimista harrastus- ja ulkoilumahdollisuuksien kehittämisessä.

Vähäisten jäljellä olevien vapaiden ranta-alueiden merkitys virkistysalueina tulee olemaan yhä suurempi. Kiinnostus veneilyyn tulee todennäköisesti lisääntymään ja tarpeet vierasvenesatamalle kasvavat. Vesialueilla tehtävät ruoppaukset ja roskakalojen pyynti tulevat lisäämään vesistöjen käyttöä veneilyyn ja kalastukseen.

Uimaranta sijaitsee keskustan tuntumassa Sakaselän rannalla.

3.1.5 Liikenne ja kunnallistekniikka

Kirkonkylän liikenneverkko tukeutuu Vesilahdentien seututiehen ja Rautialantien päätiehen, jolta haarautuu asuinalueita palveleva kokooja- ja asuntokatuverkosto. Nykyisellään liikenteen perusrakenne on melko hyvin toimiva ja taloudellinen. Kevyen liikenteen verkko on Kirkonkylässä kohtalainen. Puutteena on väylän puuttuminen Vesilahdentieltä sekä osalta Rautialantietä ja Koulutieltä. Kokooja- ja asuntokaduilla ei kevyen liikenteen väyliä ole. Liikenneturvallisuuden kannalta vaarallisimpia ovat Vesilahdentie, koulun alueen ympäristö sekä Rautialantien mutkaiset kohdat lähempänä kirkkoa. Kokooja- ja asuntokaduilla liikenneturvallisuus on pienien liikennemäärien ja ajonopeuksien johdosta kohtalainen. Kirkonkylästä on seutuliikenteen linja-autoyhteys Lempäälän suuntaan. Määrällisesti julkinen liikenne on melko vähäistä.

Liikennemäärät Kirkonkylässä tulevat kasvamaan ja nämä luovat paineita liikenneverkon kehittämiseen. Rautialantien lisäksi Vesilahdentieltä tarvitaan toinen uusia asuinalueita palveleva päätie. Tarpeet kevyen liikenteen verkoston kehittämiseen sekä parantamiseen kasvavat, samoin näiden yhteyksien merkitys asuinalueilta virkistysalueille kasvaa. Liikennemäärien kasvaessa lisääntyy huoli liikenneturvallisuudesta, mihin on mahdollista vaikuttaa onnistuneella liikennesuunnittelulla. Linja-autoliikenteen merkitys tulee kasvamaan nuorten ja toisaalta vanhusten kasvavan määrän vuoksi.

Nykyinen rakentaminen on sijoittunut alueille, joille rakentamisen, kunnallistekniikan ja liikenneverkkojen perustamiskustannukset ovat kohtuullisia. Tämä johtuu erityisesti rakentamisen sijoittumisesta Rautialantien läheisyyteen, jolloin tie-, vesi- ja viemäriverkostot on voitu toteuttaa tukeutuen muutamaan päälinjaan. Mikäli Kirkonkylän yhdyskuntarakenne halutaan pitää jatkossakin melko tiiviinä, joudutaan rakentamista jonkin verran sijoittamaan myös alueille, joilla rakentamisen, kunnallistekniikan ja liikenneverkkojen perustaminen voi tuottaa ylimääräisiä kustannuksia.

Paineet kunnallistekniikan rakentamiseksi kaikille ranta-alueille sijoituville pysyvien ja vapaa-ajan asumisen alueille kasvavat. Erityisesti Vesaniemessä on paineita muuttaa vapaa-ajan asuntoja pysyviksi asunnoiksi.

Vesilahden jätevedenpuhdistamo ja hyötyjätekeskus sijaitsevat Lammasniemessä kaupakeskuksen pihassa ja Kesolassa on hyötyjätepiste. Jatkossa Vesilahdessa tulee ratkaistavaksi sako- ja umpikaivolietteiden vastaanottopaikka. Hyötyjätekeskuksen toiminta Lammasniemessä lakkaa ja keskuksella on uusi sijaintipaikka luultavasti Kaakilanniemen tienhaaran eteläpuolella. Puhdistamo korvataan lähivuosina Lempäälän puhdistamoon johdetulla siirtoviemärillä.

3.2 Alueen kehityshistoria

Vesilahden kirkonkylän seutu lienee ollut hallintopaikka jo rautakaudella, mistä ovat osoituksena Kirmukarmun ja Hukarin muinaismuistoalueet. 1900-luvulla tehtyjen löytöjen perusteella on hyvin todennäköistä, että mistä tahansa Kirkonkylän alueelta voi löytyä uusia rautakautisia löytöjä. Todennäköisimpiä paikkoja ovat luonnollisesti ranta-alueet ja mäkien kumpareet. Maanviljelys ja rakentaminen ovat kuitenkin peittäneet pääosan kulttuurikerroksista. Vesilahden ainoa kuppikivi sijaitsee Rautialassa. Samassa kivessä lienee myös kalliopiiirros. Tämä on selvä vihje siitä, että kuppikiviä ja kalliopiiirroksia voi olla useampiakin. Tapa on ollut tunnettu Vesilahdessa rautakaudella. Lähinaapurista Suomelasta on löydetty miekkoja ja muita rautaesineitä. Suomelan ja Korpiniemen välinen alue on viljavaa ja aurinkoista etelärinnettä.

Vesilahti sijaitsee Kokemäenjoen alkulähteillä, Näsijärven ja Pyhäjärven eteläpuolella, kuuden kunnan ympäröimänä. Sijaintinsa puolesta maasto on ollut mainiota asua jo 9000 vuotta. Niin metsästykselle, kalastukselle kuin maanviljelyksellekin vaihteleva ympäristö on ollut ja on yhä suotuisaa. Muistomerkkejä tuhansien vuosien mittaisesta yhtäjaksoisesta asutuksesta on hyvin runsaasti.

3.3 Luonnonympäristö

Kirkonkylän alueella luonto on merkittävä tekijä virkistys- ja ulkoilumahdollisuuksien osalta. Myös imagotekijänä, väljän asuinympäristön muodostajana, tämä on tärkeä. Maastonmuodoiltaan ja luontotyypeiltään ympäristö on vaihtelevaa ja luontoalueet ovat helposti saavutettavissa. Paineet luontoalueiden monipuoliselle käytölle kasvavat. Luonto ja sen tarjoamat mahdollisuudet tulevat jatkossa olemaan yhä tärkeämpiä Kirkonkylän asukkaiden virkistys- ja ulkoilumahdollisuuksien kannalta.

3.3.1 Maisemarakenne

Maisemallisessa jaossa suunnittelualue kuuluu Järvi-Suomen maisemalliseen suuralueeseen ja Lounais-Hämeen maisemamaakuntaan. Suunnittelualueesta noin puolet on metsää ja puolet viljeltyjä peltoja sekä rakennettua aluetta. Täysin luonnontilaisia alueita ei ole, vaan kaikessa näkyy ihmistoiminnan vaikutus.

Maastonmuodoiltaan alue on tyypillistä vesilahtelaista pienipiirteisesti vaihtelevaa maastoa alavine peltomaineen, kumpareineen ja kallioineen. Vaikka korkeuserot eivät ole suuria, pinnanmuodot vaihtelevat paikoitellen äkkinäisen jyrkästi, kuten Anttilanvuorella ja Melkerin talon läheisillä kallioilla. Korkeimpia kohtia suunnittelualueella ovat metsäiset Anttilanvuori ja Ketunkalliot, jotka kohoavat 120-130 metriin. Alueen halki kulkee Tuonenoja, joka saa alkunsa peltoalueilta ja laskee Pyhäjärven Anttilanlahteen. Lammasniemessä ja Kaustalan pohjoispuolella on kosteikkoalueita pienine avovesilampareineen ja entisen tiilitehtaan tontilla on kaivettu lammikko. Suunnittelualue rajoittuu pohjoisosasta Pyhäjärveen, mutta itse alueelta järvet ja lammet puuttuvat.

3.3.2 Maaperä

Lähes koko suunnittelualueen länsipuoli koostuu moreenimaista, jonka läpi peruskallio ulottuu pintaan useissa kohdissa. Kallioita on Anttilanvuoren laella ja Ketunkallion eteläosassa. Yksittäisiä kallioita on myös Hovinmäellä, Anttilanlahden rannalla, Pähkinäkalliolla ja Hirvenmoision eteläpuolella. Pohjois-eteläakselilla vallitseva maalaji on savi. Itäosassa savimaat ja moreenimaat vuorottelevat. Luoteiskulmassa Lammasniemen eteläpuolella on saraturvetta samoin kuin suunnittelualueen koilliskulmassa Kaustalan lähellä.

3.3.3 Kasvillisuus

Noin puolet suunnittelualueesta on metsää. Suurin osa tästä on tavanomaista talousmetsää ja eriasteisesti käsiteltyä metsää. Puusto vaihtelee varttuneista metsistä tiheisiin taimikoihin ja hakkuisiin. Suunnittelualueen lounaisosassa Ketunkalliolla, Pähkinäkalliolla ja Anttilanvuorella sijaitsevat yhtenäisimmät ja puustoltaan vanhimmat metsäalueet. Kasvillisuuden peruspiirteitä on esitelty luontoselvitykseen liittyvässä kasvillisuuskartassa (Liite 8).

Vallitseva metsätyyppi on mustikkatyyppin tuore kangasmetsä. Vaikeakulkuisia taimikkoalueita on Ämmänhaudasta Kylä-Hoville, Muhonmäen koillisreunalla ja kunnanrajan lähellä Lempääläntien ja Kirkkolahden välisen harjanteen pohjoisrinteessä. Laajoja harvennushakkuuta on tehty Ketunkalliolta kaakkoon, Kuusiston ja Kylä-Hovin alueella sekä Heikkilän talon ympäristössä. Korkeimmilla maastonkohdilla metsätyyppi on puolukkatyyppin kuivahkoa kangasmetsää.

Suurin osa viljavimmista maista on otettu kauan sitten viljelyskäyttöön, mutta siellä täällä sijaitsee pienialaisia rehevämpiä kasvillisuustyyppisiä, lähinnä rantalehtoja. Kirkkolahden rantalehto Pappilan takana, kirkon koillispuolella sijaitseva rantalehto sekä Vesaniemen rantalehto ovat syntyneet kapeille ravinteikkaille rantatörmille. Lehdoissa on vanhoja kuusia, paljon lehtipuita, maapuita ja pensaita sekä lehdoille tyyppillistä aluskasvillisuutta. Lehtolaikut lisäävät alueen biologista monimuotoisuutta.

Lammasniemessä ja Kaustalan pohjoispuolella on kosteikkoja, jotka niin ikään lisäävät monimuotoisuutta. Selvitysalueen suot ovat korpia, jotka sijaitsevat kaikki Ketunkallion, Hovinmäen ja Uitteen välisellä metsäalueella. Suot ovat ojitettuja ja suuri osa alueesta on vaikeakulkuisia. Selvitysalueen lahdet ovat matalia ja reheviä. Runsaimmillaan vesikasvillisuus on Kirkkolahden, Anttilanlahden ja Sakoistenlahden pohjukissa. Kirkkolahdella on suoritettu ympäristökeskuksen toimesta niittokokeiluja kahtena kesänä ja kokeilu jatkuu seuraavan kolmen kesän ajan. Sakaselkä ja Kirkkolahti on luokiteltu erittäin reheviksi vesialueiksi.

3.3.4 Eläimistö

Alueelta on osana luontoselvitystä kartoitettu vesilintuja ja liito-oravia. Maalintuja ja muita eliöryhmiä (sienet, hyönteiset) ei ole tutkittu.

Kirkkolahti ja Sakoistenlahti kuuluvat Suomen tärkeisiin lintualueisiin (FINIBA). Ne ovat osa 3087 hehtaarin laajuisia lintuvesiä, joihin kuuluu alueita Lempäälästä, Vesilahdesta, Vii-alasta ja Toijalasta. Havaintojen perusteella linnusto on rehevälle vesistölle tyyppillistä ja yleistä lajistoa. Kirkkolahden yllä havaittiin uhanalainen kalasääski.

Alueelta löytyi useita liito-oravalle tyyppillisiä elinpiirejä. Liito-oravasta on havaintoja läheltäkin, mutta ilmeisesti sopiva ekologinen käytävä suunnittelualueelle puuttuu laajojen pelto-alueiden takia.

3.3.5 Vesistöt

Vesilahden kirkonkylän maisema-alueetta luonnehtii Pyhäjärvi ja sen ranta kauniine järvi-maisemineen. Vesistön vaikutus pienilmastoon on oleellinen, sillä vesistöt tasaavat lämpötilavaihteluita. Valuma-alueelta tuleva kuormitus vaikuttaa järven veden laatuun. Pyhäjärven vesistön vedenpinnan säännöstelyn käytännön hoito tapahtuu Nokialla sijaitsevalla Melon voimalaitoksella. Säännöstelyllä kevätulvia on poistettu ja kesän virtaamavaihteluita tasattu. Kesällä järvi-altaiden vedenkorkeus pyritään pitämään tasaisena kesä-elokuun ajan. Ns.

"talvikuoppa", jolloin vedenkorkeuksia alennetaan, ajoittuu maaliskuulle. Säännösten lisäksi Sakaselkää kuormittaa lähialueiden maatalous. Kirkonkylän alueella vesistöjä kuormittaa lähinnä asuminen, pistekuormittajia on vain yksi (Vesilahden kunnan jätevedenpuhdistamo). Kirkonkylän alueella nykyiset asuinalueet ovat pääsääntöisesti liitetty kunnalliseen vesi- ja viemäriverkostoon. Vesaniemeen kunnallistekniikkaa ei ole rakennettu.

Kirkonkylää ympäröivät vesialueet, Sakaselkä ja Kirkkolahti, ovat suosittuja veneily- ja kalastusalueita. Virkistys- ja kalastuskäyttöä rajoittaa vesistöjen mataluus. Vaikka vesialueet ovat Kirkonkylässä taajaman välittömässä läheisyydessä, keskittyy ranta-alueiden virkistyskäyttö Lammasniemeen ja uimarannan alueelle. Muualla Kirkonkylässä ranta-alueet ovat pääasiassa yksityisessä omistuksessa ja asuinkäytössä.

3.3.6 Erityispiirteet ja suojelukohteet (luonnonympäristö)

Alueelta löytyi neljä metsälain 10 §:n mukaista kohdetta, yksi luonnonsuojeluasetuksen mukainen kohde ja muita arvokkaita luontokohteita. Alueelta ei löytynyt luonnonsuojelulain tai vesilain tarkoittamia suojeltavia kohteita. Luontokohteiden määrittely perustuu erilliseen luontoselvitykseen, jonka on laatinut Mira Ranta 2004. Kohteet on liitteessä 7.

Metsälain mukaiset kohteet

- Ketunkallion kallioalue koostuu eri-ikäisistä puista, lahoppuusta ja lohkarista. Kallioalueen läpi kulkee luontopolku. Polun ulkopuolinen alue on säästynyt kulumiselta. (Kohde 4c)
- Rantalehdot (2a-c) ja Suomelan (4d) pellon reunan haapametsikkö ovat metsälain mukaisia lehtoalueita. Niissä kasvillisuus eroaa ympäristöstään merkittävästi ja erityisesti rantalehdoissa lahoppuun osuus on suuri.
- Sakoistenlahden rantaan laskevassa rinnemetsikössä virtaa noro, joka osan matkaa virtaa piilossa kivien ja sammaleiden alla. Noron välitön lähiympäristö eroaa kasvillisuudeltaan ympäröivästä metsästä (3).

Luonnonsuojeluasetuksen mukainen kohde

- Lammasniementien varrella Anttilanlahden rannalla kasvaa luonnonsuojeluasetuksen mukaisesti rauhoitettu kynäjalava. Myös Vesaniementien oikealla puolella, Kirkkolahden rannalla, on kasvanut kynäjalavia. Vesilahdessa on useita kynäjalavan kasvupaikkoja. Maastotöissä ei todennäköisesti havaittu kaikkia suunnittelualueen kynäjalavia. Kynäjalava on kunnan nimikkopuu. (1)

Muut arvokkaat kohteet

- Luontopolun kohteisiin kuuluu ympärysmitaltaan valtava, kilpikaarnainen vanha mänty, joka muodostaa huomattavan kontrastin ympäröivään nuoreen metsään. (4a)
- Hovimäen lähellä sijaitsee muusta metsästä erottuva vanha metsä. Alueella on runsaasti lahoppuuta. (4b)
- Toinen vanha metsä sijoittuu Ketunkalliolta luoteeseen. Metsän vankassa kuusikossa on vähän valoa ja paksu sammalkerros peittää maanpintaa. (4e)
- Mäyrän pesäluolasto sijaitsee Ketunkallion koillisrinteessä. Se on ollut käytössä ilmeisesti vuosikymmeniä. (4f)
- Pappilan takana on lehtometsikkö, jonka pääpuu on haapa. Alueella on vanha talonraunio kellareineen. Kasvillisuuden joukossa on paljon tarhakarkulaisia. Mäki on maisemallisesti merkittävä kokonaisuus. (5)
- Anttilanvuoren, Ämmänhaudan, Pähkinäkallion, Ketunmäen ja Hovinmäen metsäalueilla on luonto- ja virkistyskäyttöarvoa. Alueita on käytetty pitkään luontopolku-, hiihto-

ratsastus- ja muuhun virkistystarkoituksiin ja polkuverkosto on vahva. Osa 4,5 km pituisen luontopolun infotauluista ja kylteistä on huonossa kunnossa.

3.4 Rakennettu ympäristö ja kulttuuriperintö

Vesilahden Kirkonkylä kuuluu kokonaisuudessaan valtakunnallisesti arvokkaaseen maisema-alueeseen. Kirkonkylässä on useita kulttuurihistoriallisesti ja maiseman kannalta merkittäviä alueita ja kohteita. Muinaisjäänköksiä alueella on muutamia. Vesilahdessa historia on vahvasti maisemassa ja ympäristössä läsnä ja sen merkitys asukkaille on huomattava.

Kulttuurihistoriallisesti arvokkaat ja maiseman kannalta merkittävät alueet ovat tulevaisuudessa yhä tärkeämpiä suunnitteluun vaikuttavia tekijöitä samalla kun ympäristöön kohdistuvat muutospainet kasvavat.

3.4.1 Rakenne ja historia

Kirkonkylän keskusta sijaitsee Pyhäjärveen kuuluvien Kirkkolahden ja Sakaselän välisellä harjanteella. Pyhäjärven eteläpäässä sijaitsevan Kirkonkylän ympäristössä vesistöjen lisäksi maisemaa hallitsevat kaakko-luode –suuntaiset harjanteet ja mäet, joiden väleissä oleviin savinotkelmiin pellot on raivattu. Kirkonkylän pellot jatkuvat kylän eteläpuolelle. Lisäksi kylän maihin kuuluu koillinen-lounas –suuntainen metsä ja peltosarka, joka ulottuu kunnan etelärajalta saakka.

Vanhinta asutushistoriallista aineistoa ovat arkeologiset löydöt, joita on tehty Vesilahdella runsaasti. Ne osoittavat, että asutusta on ollut jo kivikaudella. Löydöt kirkonkylän Kirmukarmussa ja Sakoisten rannalla osoittavat asutusta olleen näissä jo rautakaudella. Tutkimuksissa on päätelty, että rautakautiset löydöt kylän alueella viittaisivat siihen, että asutus on jatkunut yhtäjaksoisena nykypäiviin saakka. Rautakaudelle ajoittuu myös siirtyminen ppyntikulttuurista maanviljelyyn, mikä tarkoittaa myös siirtymistä pysyvään asutukseen. Ensimmäisten talojen arvellaan sijainneen peltojen yhteydessä. Muutoksen maisemakuvaan toi 1200 -luvulla käyttöön otettu vuoroviljely ja kirkon sekä kruunun aloittama verotus. Jälkimmäinen edellytti yhdenmukaista maanjakoa, jossa talojen pellot sijaitsivat kylien sarkoihin jaettuina. Ensimmäiset tiedot sarkajaosta eteläisessä Hämeessä ja Satakunnassa ovat 1400 -luvulta. 1500 -luvun maakirjat eivät kerro mitään tilojen ja kylien sijainnista. Voidaan kuitenkin olettaa, että 1780 -luvun kartoissa näkyvät tiiviit ryhmäkylät periytyvät suurelta osin keskiajalta.

Vesilahden ensimmäinen ja kattava lähde maisemahistoriaan ovat 1780 -luvun isojakokartat. Karttahavaintojen perusteella kylien ympärillä olevat peltotilkut muodostivat yhtenäisen peltomaiseman. Niittyjä oli enää laskuojien notkelmissa ja kauempana kylästä. Silloinen polkuverkosto on suurelta osin löydettävissä myös nykymaisemasta. Esimerkiksi Rautialantie noudattaa useissa paikoissa tätä 1780 -luvun kartassa näkyvää linjausta. Tiiviit ryhmäkylät asettuivat rantaan tai lähelle sitä. Kylistä Järvenranta, Sakoinen ja Kaakila ovat säilyttäneet vanhan asuinpaikkansa. Samoin ovat säilyneet Kirkonkylän ja Kärkölän kylät, joskin niiden kantatalot ovat muuttaneet pois kylästä ja kyläkeskustat ovat jääneet muun asutuksen käyttöön.

Isojaon yhtenä tarkoituksena oli tiiviiden ryhmäkylien purkaminen. Käytännössä tämä toteutui usein vasta 1900 -luvun puolella pidetyssä uusjaossa. Parhaiten se toteutui Kirkonkylässä, jonka vanha kyläkeskusta autioitui kantatalojen siirtyessä 1900 -luvun alkuun mennessä pois kylästä. Kylän asutus muuttuikin pitkäksi nauhaksi raitin varteen.

Kirkonkylässä oli 1560 -luvulla yhdeksän taloa. Maakirjoissa mainitaan mm. Hovi, Tapola, Kässä, Tallinen, Kilpala, Pyörny ja Mikko Hattarin tila. Kirkonkylän kantatalojen kylätontit olivat kirkon itäpuolella olevassa rinteessä. Kirkko oli tällöin nykyisen kivisakastin yhteydessä. Kirkonkylä muodostui kahdesta ryhmästä rakennuksia. Kantatalot siirtyivät pois kirkon kupeesta 1800 -luvun lopulla ja 1900 -luvun alkupuolella. Kantataloista vain Tallisen tila säilyi keskustan tuntumassa. Kirkonkylän asema näkyi asutuksessa. Raitin varren asuinrakennusten rakentajina ja omistajina 1900 -luvun vaihteessa olivat kirkon palveluksessa olleet kappalaiset ja suntiot. Lisäksi oli kauppiaita, opettajia, leipureita, suutareita ja nahkureita. Pääosa vanhan raitin tonteista on lohkottu Kässän kantatilasta sen jälkeen kun tila oli myyty kunnalle vuonna 1888. Raitin varrelle muodostettiin 27 pientä palstatilaa. Rakennuskanta on muodostunut etupäässä 1900 -luvun vaihteesta ja viimeisimmät 1930 -luvulta. Noin kilometrin mittainen vanha raitti on säilynyt verrattain hyvin. Erityisesti kirkon länsipuolinen raitinvarsi on säilynyt 1900 -luvun uudisrakentamiselta.

Säilynyt rakennuskanta oli kirkonkylän ulkopuolella pääasiallisesti kantatilojen tilakeskuksia ja muonamiesten mökkejä. Alueen eteläosassa keskustan ulkopuolella rakennuskanta koki suuria tuhoja huhtikuussa 1918 punaisten ja valkoisten välisissä taisteluissa. Tämä johti rakennuskannan uusiutumiseen. Lisäksi uusjaon seurauksena vanhat ryhmäkylät hajosivat, kun talot siirtyivät lähemmäksi peltojaan. Kylien kantatalojen vanhin rakennuskanta on pääosin 1920/30-luvulta. Poikkeuksen muodostavat Kaakilan kylän Kurikka, Hara ja Kokkola, joiden tilakeskukset säilyivät vuoden 1918 tuhoamiselta. Sodasta kärsineille tiloille rakennettiin uudet asuinrakennukset 1920 -luvun alussa. Materiaalina oli pääosin puu ja rakennuksissa on nähtävissä pääasiassa klassismin ja myöhäisjugendin piirteitä. Poikkeuksen muodostavat Mäki-Suomela ja Tallinen, jotka rakennettiin paikalla lyödyistä tiilistä. Kulttuurimaisemallisesti arvokkaita ja hyvin säilyneitä ovat vanhan raitin lisäksi Kaakilanniemen maisema ja kylien Järvensivu-Suomela-Alhonlahti-Rautiala-Sakoinen –muodostama pitkä maisemakokonaisuus.

1950 -luvulla uutta asutusta syntyi Kirkonkylän eteläpuolelle Rautialantien varrelle. Alueelle rakennettiin vuonna 1953 koulu. Uuden koulun ympäristöön rakennettiin samoihin aikoihin myös muutamia asuinrakennuksia. 1950 -luvun kokonaisuus syntyi Vesilahden- ja Valkkisenttien risteykseen. Kilpalan tilakeskuksen lisäksi alueelle rakennettiin tiilitehdas, kauppa, maatalouspaja ja huoltoasema. Nytemmin alueen toiminta on loppunut tai siirtynyt lähemmäksi keskustaa.

Ennen toista maailmansotaa rakennettua ympäristöä on enimmäkseen kyläraitin varrella kirkon ympäristössä. 1970-1980 -luvun rakentaminen on keskittynyt Anttilantien, Tapolantien sekä Koivurannantien läheisyyteen. 1990-2000 -luvun rakentaminen on laajentanut keskustaa ja alueita itään Kesontien ympäristöön, etelään Koulutien ympäristöön ja pohjoiseen Kuuliantien ympäristöön.

(Lähde: Vesilahti, kirkonkylän ja sen ympäristön rakennusinventointi ja maisemahistorian selvitys. Jari Heiskanen, 2004.)

3.4.2 Alueiden nykyinen käyttö

Lähivuosien voimakas väestökasvu on laajentanut kirkonkylän taajamarakennetta etelään ja itään. Asuinrakentaminen koostuu lähes kokonaan omakotitaloista. Rivitaloja on joitakin. Kirkonkylän alueella ei ole kerrostaloja. Vesaniemi on enimmäkseen vapaa-ajan käytössä. Perinteistä asuin- ja liikerakentamista on Rautialantien raittirympäristössä. Uutta liikerakentamista on syntynyt Kesolan alueelle. Julkinen palvelutarjonta on painottunut koulukeskuksen ja terveyskeskuksen/vanhainkodin alueille. Teollisuuden osuus on vähäistä.

Kasvusta huolimatta alueelle tyypilliset maiseman piirteet ovat pääosin säilyneet. Rautialantien vanha raittirympäristö muodostaa edelleen keskeisen osan Vesilahden kirkonky-

län kulttuuriympäristöä. Yhtenäisillä avoimilla peltoalueilla on maisemallista merkitystä. Peltoalueiden läheisyydessä on jäljellä muutamia tilakeskuksia.

Rakentaminen on kokonaisuutena väljää. Alueiden sisälle jää runsaasti virkistysalueita. Lounaassa on laaja metsätalousalue. Sijaintinsa vuoksi alueella on virkistyskäytön kannalta merkitystä. Vapaata rantaa on jäljellä vain vähän. Yleinen uimaranta on Kuuliannokan eteläpuolella.

Alueen sisäistä ja läpikulkevaa liikennettä palvelevia yleisiä teitä ovat Vesilahdentie (mt 301), Rautialantie (yt 2982 ja pt 3759) sekä Valkkistentie (yt 2983). Katuverkosto kattaa alueen sisäisen liikenteen. Kevyenliikenteen väylä on koulukeskuksen läheisyydessä Koulutien sekä Rautialantien yhteydessä.

Vesilahden kunnan talousvesi tulee Lempäälän kunnan vesilaitokselta. Jätevesien viemärointi on keskitetty Lammasniemessä sijaitsevaan puhdistamoon. Kirkonkylän alueella on jonkin verran keskitettyä hulevesiviemärointiä. Vesijohto- ja jätevesiverkosto kattaa asemakaava-alueen. Tulevaisuudessa jätevedet tullaan johtamaan Lempäälän kunnan jätevedenpuhdistamolle. Siirtoviemäri on tarkoitus rakentaa 2006-2008 välisenä aikana.

LIITE 4 Nykyinen käyttö

3.4.3 Erityispiirteet ja suojelukohteet (kulttuuriympäristö)

Kiinteät muinaisjäännökset

Tiedot kiinteistä muinaisjäänöksistä perustuvat koko Vesilahden arkeologiseen inventointiin (Tampereen museot 1996), Vanhan Pappilan erillisinventointiin (Tampereen museot 2002) sekä täydennysinventointiin (Tampereen museot 1996). Alueella tehtiin toukokuussa 2006 arkeologinen täydennysinventointi (Pirkanmaan maakuntamuseo)

Muinaisjäänösluokat:

1= valtakunnallisesti merkittävä muistomerkki, jonka säilyminen on turvattava kaikissa olosuhteissa

2= muinaisjäänös, jonka arvon selvittäminen edellyttää tarkempia tutkimuksia

3= tuhoutunut tai loppuun sakkua tutkittu kohde, ei enää rauhoitettu.

Osayleiskaava-alueella sijaitsee seuraavat muinaisjäänöskohteet (numerointi viittaa inventointiin ja Pappilan kohdalla maakuntakaavaan):

20. Kirmukarmu / rautakautinen polttokalmisto, luokka 2 (99210020)
Peltojen ympäröimällä mäellä, pihamaalla, sijainnut polttokenttäkalmisto on jo kokonaan (?) hävitetty.

40. Hautausmaalta on tehty rautakautinen irtolöytö.

817 Vanha Pappila. Pappilan rauniot ja maakuoppa. Historiallisen ajan asuinpaikka. Luokka 1.

Kaava-alueen läheisyydessä sijaitsevat seuraavat kohteet
8. Isohaka / 12 kiven- ja maansekaista röykkiötä, luokka 1 . (99210008)

5. Suomela / rautakautinen polttokalmisto, luokka 2 (99210005)

2006 tehdyssä täydennysinventoinnissa ei todettu uusia ennestään tuntemattomia kiinteitä muinaisjäänöksiä. Anttilanvuorelta kuitenkin löydettiin historiallisen ajan kivirakenne. Lisäksi Pappilan alueen Arvintien varresta löydettiin kolme viljelyröykkiötä ja matala kiveys.

Arvorakennukset ja -alueet. Rakennusinventointi (Jari Heiskanen, 2004) kattaa kaava-alueetta laajemman kokonaisuuden. Tähän inventointiraporttiin eivät sisälly Hovin eikä Pappilan tilat. Ne on inventoitu asemakaavasuunnittelun yhteydessä (Rakennuskulttuuriyö Kivienkä, 2002).

Inventoinnissa vanhimmat rakennukset, kivisakastia lukuun ottamatta, olivat 1700 -luvun lopulta ja 1800 -luvun alkupuolelta. Valtaosa rakennuksista oli kuitenkin 1800 -luvun loppupuolelta ja 1900 -luvun alkupuolelta. Ennen toista maailmansotaa rakennetut rakennukset kuuluvat pitkään jatkuneen agraarikulttuurin viimeiseen vaiheeseen, jolloin suomalaiset elivät maaseudulla. Tarkastelun kohteena oli erityisesti ennen sotia rakennettu kulttuurimaisema. Inventoinnissa on huomioitu 1950 -luvulta peräisin olevaa rakennuskantaa ainoastaan Vesilahdentien ja Vakkistentien risteuksen rakennusryhmän kohdalla. Jälleenrakennuskauden ja etenkin 1960-luvulta jatkuneen vaurastumisen seurauksena tapahtuneissa kirkonkylien rakennuskannan ja tiestön muutoksista on Vesilahden kirkonkylä säästynyt.

Inventoituja rakennuksia on kaava-alueella yhteensä 49 kohdetta (I 3 kpl, II 27 kpl, III 19 kpl). Lisäksi on erikseen inventoitu Pappila (01) ja Hovin tilakeskus (02). Kaavassa on osoitettu rakennusinventoinnin mukaiset arvokkaat kohteet ja alueet. Kohdekuvaukset ovat selostuksen kohdassa 6.10.

Arvioinnissa kiinteistöt jaettiin kolmeen arvoluokkaan. Luokitus kuvaa kiinteistön kulttuurihistoriallista arvoa. Luokitus noudattaa Pirkanmaan maakuntamuseon kulttuuriympäristöyksikön luokitusta. Valtakunnallisen arvon määrittelee museovirasto.

Rakennusinventoinnin arvoluokat:

- I maakunnallisesti arvokas,
- II paikallisesti arvokas
- III maisemallisesti / historiallisesti arvokas

Arvoalueena on huomioitu Kirkonkylän raitti ja Rauhantie.

Kirkonkylän raitti kattaa raitin varteen 1800 -luvun lopulla ja 1900 -luvulla syntyneen asutuksen. Raitin lisäksi on arvoalueeseen rajattu kyläpellon eteläosassa oleva Rauhantie, jonka linjaus ja tien varren rakennukset ovat 1920/30 -luvulta. Raitin varren vanhimmat rakennukset ovat kirkollisia. Asuinrakennuksien lisäksi rakennuksissa on toiminut pankkeja, kauppoja, koulu, palokunta, nuorisoseurantalo ja kunnantalo. Pienimuotoisen maatalouden lisäksi keskustassa pysyi Tallisen tila perinteisine talousrakennuksineen. Varsinaisia mäkitupia tai muuta pienempää rakennuskantaa on vähän. Nykyisin alkuperäisessä käytössä ovat asuinrakennusten lisäksi säilyneet vain kirkko ja kunnantalo. Osa asuinrakennuksista on vapaa-ajan käytössä.

Raitin päälinjat ovat säilyneet. Tielinjaa on oikaistu kirkon nurkalla sen jälkeen, kun vanhat kylätontit autioituivat. Suurimmat muutokset ovat syntyneet 1970 -luvulla, jolloin tietä levennettiin ja korotettiin. Tienkorjaus on muuttanut tien ja tonttien välistä suhdetta.

3.5 *Maisemakuva*

Vesilahden Kirkonkylän maisema on selkeästi luode-kaakkosuuntainen. Tästä osoituksena ovat Anttilanvuoren ja Ämmänhaudanmäen puustoiset selänteet sekä niiden välissä virtaava Tuonenoja. Voimakkaista maastonmuodoista johtuen rakenne näkyy myös alueella liikuttaessa.

Kirkonkylään saavutaan laajojen maisemapeltojen kautta niin Rautialan kuin Lempäälänkin suunnasta. Vesilahdentien päätteenä oleva avoin laaja peltoalue on keskeinen osa Kirkonkylän identiteettiä. Peltomaisema rajautuu Kirkonkylän puolella Hovinmäkeen, Koulutien ympäristöön ja Pappilanmäkeen sekä kaakossa hieman rikkonaisuemmin Kesolan alueeseen ja Muhonmäkeen. Avoin maisema soljuu Tuonenojan laaksossa kohti luodetta.

Kirkonkylän taajaman keskipisteenä ja maamerkinä on kirkko sekä Rautialantien eteläpuolella oleva erillinen tapuli. Kirkonkylän raitti Palstakujalta kunnanvirastolle on kokonaisuutena kyläkuvallisesti merkittävä alue, jossa mutkitteleva ja korkeusasemaltaan vaihteleva tie kulkee vanhojen rakennusten ja istutusten lomassa. Muita maisemallisesti merkittäviä kohteita Kirkonkylässä ovat kunnanviraston Rautialantielle kurkottava pääty, joka etenkin lännestä noustaessa muodostaa kauniin portin kyläraitille sekä alhaalla vanhainkodin kohdalla oleva vilja-aitta. Etelästä Kirkonkylään saavuttaessa maisemallisesti merkittävä kohde on nuorisoseuran talon ja sitä vastapäätä olevan Sähkölän muodostama kokonaisuus, jonka rakennukset pitkinä poikittaisina massoina luovat mäen nyppylällä porttivaikutelmaa. Etelämpänä laajaan maisemapeltoon liittyviä maisemallisesti merkittäviä kohteita ovat Kylä-Hovi lännessä Hovinmäen reunassa, Kilpala etelässä Vesilahdentien varressa, Kesola lännessä sekä puustoinen pihapiiri avoimen peltomaiseman keskellä Pappilan kohdalla Rautialantien eteläpuolella. Uudempaa rakentamista maisemapellon laidassa edustavat koulu- ja kauppaes- kitymät.

Maisemapellolle ja sitä rajaaviin alueisiin avautuu merkittäviä näkymiä monesta suunnasta. Etenkin avoimet näkymät Vesilahdentieltä Rautialantielle käännyttäessä tulee säilyttää. Näkymät Rautialantieltä kirkon suuntaan ovat myös huomion arvoisia, samoin kuin kirkon ja Pappilan välinen akseli rakennettujen asuinalueiden yllä. Kirkonkylässä Rautialantie kulkee järven läheisyydessä ja siksi järvelle tulisi avata yksittäisiä näkymiä esimerkiksi Palstakujan jatkeena. Rautialantieltä kunnanviraston länsipuolelta avautuu hieno näkymä Sakaselälle samoin kuin alhaalta vanhainkodin kohdalta. Kirkonkylälle tyypillisiä ovat myös laaksomai- semat Anttilantiellä ja Tuonenojalla, joissa rakentaminen laaksoja rajaaviin rinteisiin luo mie- lenkiintoisia näkymiä.

Kuva 1. Tapulirakennus sekä sen kaakkoispuoleinen rakennuskanta ja avoin peltoalue muodostavat kauniin maisemakokonaisuuden.

Kuva 2. Näkymä Vesilahdentieltä koulu-keskukseen päin. Avoin laaja peltoalue on keskeinen osa kirkonkylän identiteettiä.

Kuva 3. Kirkonkylän raitti muodostaa kyläkuvallisesti merkittävän alueen. Mutkitteleva ja korkeusasemaltaan vaihteleva tie kulkee vanhojen rakennusten ja istutusten lomassa.

3.6 *Maanomistus*

Suunnittelualue on enimmäkseen yksityisomistuksessa. Vesilahden kunta ja seurakunta omistavat maa-alueita lähinnä nykyisellä keskusta-alueella tai aivan sen tuntumassa.

Liite 3 Maanomistus

3.7 *Ympäristön häiriötekijät*

Liikenteestä aiheutuu melua tiealueiden läheisyyteen. Vaikutukset kohdistuvat ensisijaisesti Vesilahdentien ympäristöön. Alueella ei ole tiedossa suurempia häiriöitä aiheuttavia tekijöitä.

3.8 *Suunnittelutilanne*

3.8.1 Valtakunnalliset lähtökohdat

Kaava-aluetta koskevat valtioneuvoston 1.1.2002 voimaan tulleen periaatepäätöksen mukaiset valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet

1. toimiva aluerakenne
2. eheytyvä yhdyskuntarakenne ja elinympäristön laatu
3. kulttuuri- ja luonnonperintö, virkistyskäyttö ja luonnonvarat
4. toimivat yhteysverkostot ja energiahuolto
5. Helsingin seudun erityiskysymykset
6. luonto- ja kulttuuriympäristöinä erityiset aluekokonaisuudet.

Valtioneuvoston päätöksessä tavoitteet on jaettu yleis- ja erityistavoitteisiin niiden alueidenkäyttöä ja alueidenkäytön suunnittelua ohjaavien vaikutusten perusteella. Maankäyttö- ja rakennuslain mukaan tavoitteet on otettava huomioon ja, mikä vieläkin tärkeämpää, niiden toteuttamista on edistettävä maakunnan suunnittelussa, kuntien kaavoituksessa ja valtion viranomaisten toiminnassa.

Vesilahden kirkonkylän miljö on luokiteltu **valtakunnallisesti merkittäväksi kulttuurihistorialliseksi ympäristöksi** (Rakennettu kulttuuriympäristö, Valtakunnallisesti merkittävät kulttuurihistorialliset ympäristöt, Museovirasto ja Ympäristöministeriö. 1993). Alueesta kerrotaan seuraavaa: Vanha maantie kiemurtelee maastoa myötäillen läpi Vesilahden kirkonkylän. Nuorisoseuran talon kohdalla on arkeologisista löydöistään rikas Kirmukarmun rautakautinen kalmisto. Kirkon, sakariston, hautausmaan ja tapulin muodostaman kokonaisuuden ympärillä on vanhasta rakennuskannasta mainittava mm. Osuuspankin talo, Asun-tilan rakennusryhmä, Oltavantien varrella oleva vanha asutus, entinen kansakoulu ja kunnantalo.

Alueella on kolme muinaismuistolain mukaista kiinteää muinaisjäännöstä.

3.8.2 Maakunnalliset ja seudulliset suunnitelmat

Vesilahden kunta kuuluu Pirkanmaan liiton seutukaava-alueeseen. Pirkanmaan 3. seutukaava on vahvistettu 6.6.1997. Suunnittelualueen seutukaavamerkinnot ovat:

Taajamatoimintojen alue A

- suurin osa nykyisestä keskusta-alueesta on taajamatoimintojen aluetta
 - pohjoisessa Sakaselkään rajoittuvasta alueesta on Vesaniemi on rajattu pois
- Lisämerkinnällä r on osoitettu vaihtoehtoisia alueita tai tarvittaessa myöhemmin käyttöön otettavia reservialueita. Sellaisia on osoitettu lounaaseen päin nykyisestä asutuksesta ja itään, Kaustalantien pohjoispuolelle.

Lähivirkistysalue VL

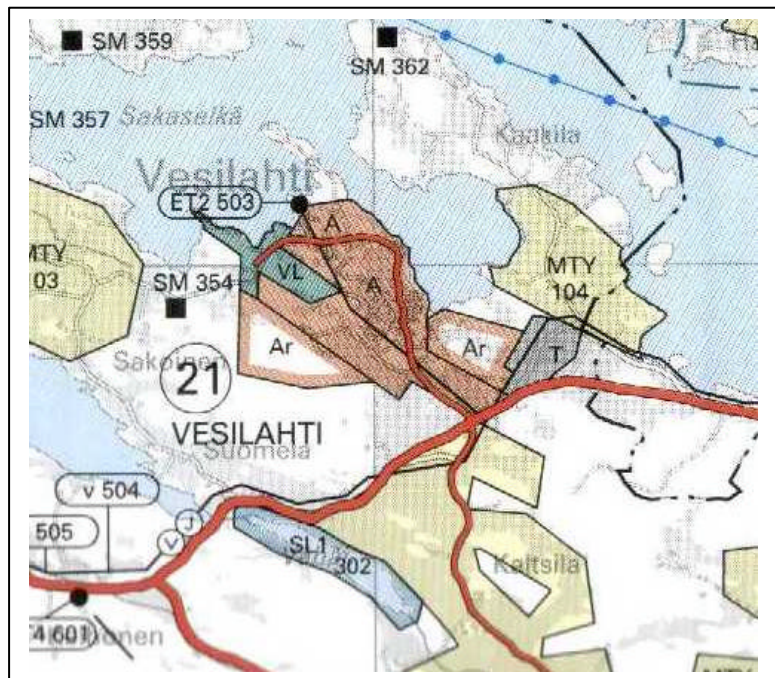
- virkistysalue sijoittuu luode – kaakko -suuntaisesti Lammasniemestä Anttilanvuorelle

Teollisuustoimintojen alue T

- teollisuutta on osoitettu Vesilahdentien varrelle Kaustalantien itäpuoleiselle alueelle

Kulttuuriympäristö

- Vesilahden kirkonkylän miljö on luokiteltu valtakunnallisesti arvokkaaksi kulttuuriympäristöksi

Ote seutukaavasta

Maakuntavaltuuston 9.3.2005 hyväksymässä, vahvistamisvaiheessa olevassa maakunta-kaavassa ovat merkinnät:

Taajamatoimintojen alue A

- Rautialantien ”sisäpuolinen” alue on kokonaan taajamatoimintojen aluetta lukuun ottamatta eteläisintä aluetta, joka on osoitettu reservialueeksi Ar
- myös Rautialantien pohjoispuoli rantaan asti mukaan lukien Vesaniemi on osoitettu A-alueeksi
- aluetta rajaavat Kaakilanniemen eteläosan peltoalue, uusi tielinjaus, peltoalueet lännessä ja etelässä / Rautialantie

Keskustatoimintojen alueena C on kunnanviraston - ja kirkon ympäristö.

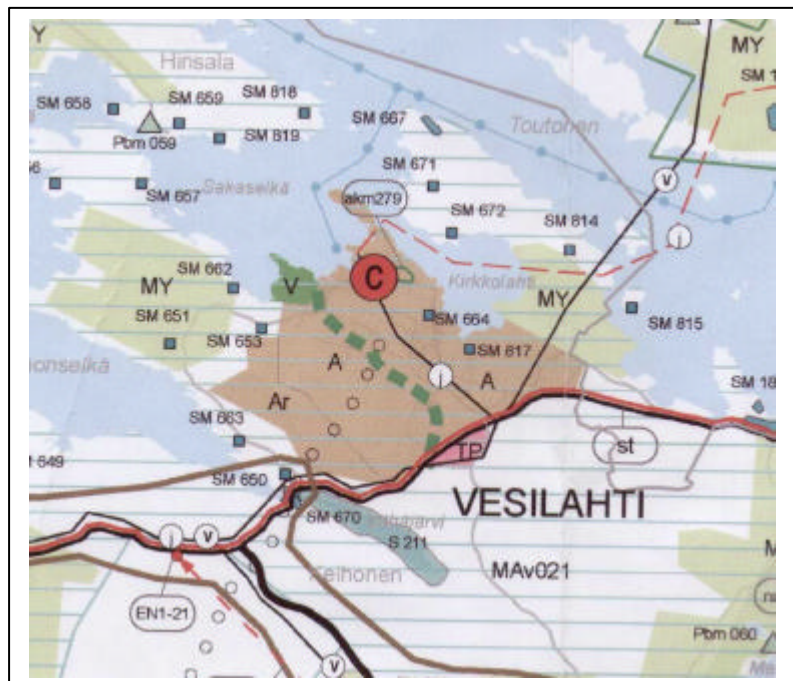
Lammasniemi on viheralueena VL. Vesilahdentien ja lammasniemen välille on osoitettu viheryhdyntästarve (vihreä katkoviiva). Anttilanvuorelta Suomelaan on osoitettu ulkoilureittiyhteys (ympyräjoono).

Koskenkyläntien risteysalueelle, uuden tielinjauksen kaakkoispuolelle on osoitettu työpaikka-alue TP

Kiinteitä muinaismuistoalueita tai kohteita SM ovat Kirmukarmu (664) ja Pappila (817). Koko kaava-alue on osa valtakunnallisesti arvokasta maisema- aluetta Mav (021). Valtakunnallisesti arvokkaana kulttuuriympäristönä on Vesilahden kirkonkylän miljö.

Kirkonkylään on osoitettu runkoviemäriinija (j) ja päävesijohto (v) sekä viemäriinjavaraus (j ja katkoviiva).

Aluetta koskee maakuntakaavan yleismääräys: ” Taajamien rakentamattomat ranta-alueet tulee säilyttää pääsääntöisesti rakentamattomina ja ne tulee osoittaa yksityisessä kaavoituksessa virkistyskäyttöön”.

Ote maakuntakaavasta

3.8.3 Kunnalliset ja muut alueelliset suunnitelmat

Yleiskaavat

Hämeen ympäristökeskus on vahvistanut kirkonseudun osayleiskaavan 19.2.1997, josta pienennös liitteessä 2.

Vesilahden rantaosayleiskaava on vahvistettu 10.12.2002 ja se kattaa Vesilahden kunnan ranta-alueet jokia ja pienvesistöjä lukuun ottamatta. Kirkonkylän ja Narvan osayleiskaava-alueet eivät sisälly rantaosayleiskaava-alueeseen.

Asemakaavat

Keskusta-alue on asemakaavoitettu. Pinta-ala on yhteensä noin 230 hehtaaria. Lempäälän rajan läheisyydessä ns. Virolaisen alueella on asemakaavoitus vireillä. Asemakaava-alueen rajaus on liitekartassa 4.

Rakennusjärjestys

Vesilahden kunnan rakennusjärjestys on hyväksytty kunnanvaltuustossa 27.9.2004.

Rakennuskielto

Suunnittelualueella ei ole voimassa rakennuskieltoa.

4 Tavoitteet

4.1 Valtakunnalliset ja maakunnalliset tavoitteet

Valtakunnalliset ja maakunnalliset erityistavoitteet kohdistuvat ensisijaisesti kulttuurimaisemaan (Vesilahden kirkonkylän miljö), maisemaan ja muinaismuistokohteisiin. Yleistavoitteita mm. toimivan aluerakenteen, eheytyvän yhdyskuntarakenteen sekä kulttuuri- ja luonnonperinnön, virkistyskäytön, luonnonvarojen ja liikenteen kannalta tarkastellaan suunnittelun eri vaiheissa.

Maakuntakaava on ohjeena laadittaessa ja muutettaessa yleiskaavaa. Osayleiskaavaa varten laaditut selvitykset mahdollistavat tavoitteiden yksityiskohtaisemman huomioimisen.

4.2 Toimintokohtaiset tavoitteet

Kaavoitustyön lähtökohdaksi on kunnanhallitus päättänyt kokouksessaan 14.6.2004 tarkemmin määritellyt tavoitteet. Tavoitteiden aikajanana on noin 10 vuotta eli tavoitteet on pyritty määrittämään vuoteen 2014 mennessä toteutuviksi. Tavoitteiden asettelussa on kuitenkin huomioitu, että tämän suunnittelujakson jälkeen Kirkonkylä ei ole ”valmis”, vaan sitä tulee pystyä edelleen kehittämään. Tavoitteet on määritetty nimenomaan kaavoituksen näkökulmasta palvelemaan mahdollisimman hyvin suoraan kaavan laatimisen tarpeita. Tavoitteet antavat perustan kaavan mitoitukselle ja niiden pohjalta voidaan laatia vaihtoehtoisia suunnitelmia. Osa tavoitteista on hyvin konkreettisia ja osa taasen abstrakteja.

Tavoitteiden toteutumista arvioidaan kaavoituksen aikana arvioimalla kaavan erilaisia vaikutuksia ympäristöön ja ihmisten toimintaan. Osittain tavoitteiden toteutuminen voidaan nähdä jo kaavan valmistumisen aikana, mutta osa tavoitteista on sellaisia, joiden toteutumista voidaan arvioida vasta sitten, kun uudet alueet on otettu käyttöön ja alueilla on asuttu ja toimittu

jonkin aikaa. Tavoitteiden asettamisen tarkoituksena on luoda kaikille kaavoituksen osapuolille heti alusta saakka selkeä mielikuva siitä, kuinka Vesilahden Kirkonkylää halutaan jatkossakin kehittää ja miten tavoitteet tulee huomioida kaavan laatimisen yhteydessä.

Tavoitteet määritetään kaavoituksen laadinnan alkuvaiheessa, jotta niistä saataisiin mahdollisimman paljon tukea kaavan valmisteluvaiheeseen. Tavoitteet konkretisoituvat ja tarkentuvat kaavaa laadittaessa. Kaavoitus on avoin prosessi, jossa eri osallisryhmien osallistuminen kaavan laadintaan ja kaavasta käytävä vuorovaikutus tuovat tavoitteisiin uusia näkökulmia ja tavoitteita voidaan muokata kaavoituksen aikana tarpeelliseksi nähdyllä tavalla. Tarkempia määritettyjä tavoitteita ovat:

4.2.1 Väestö

Kirkonkylän osayleiskaavoituksen mitoitusta varten väestönkasvun maksimitavoitteeksi asetetaan 80 asukasta vuodessa eli yhteensä koko yleiskaava-alueelle 10 vuoden ajanjaksoilla 800 uutta asukasta. Määrä vastaa noin 300 – 350 uutta taloutta. Tavoite on hieman ylimitoitettu kaavoitusta ajatellen, koska eri alueiden toteutumisaikajako ja -järjestys ovat epävarmoja. Väestörakenteen muutosten osalta kaavoitusta varten tavoitteeksi voidaan asettaa nuorten ja vanhusten osuuden tasaisena jatkuva kasvu.

4.2.2 Eri väestöryhmien harrastusmahdollisuudet, virkistysalueet ja ulkoilureitit

Uusia alueita suunniteltaessa otetaan huomioon olemassa oleva luontopolku, jota kehitetään ja käyttöä pyritään lisäämään. Uusien asuinalueiden läheisyyteen osoitetaan valaistua kuntopolku / latureitti. Tämän rinnalle selvitetään mahdollisuutta varata alue ratsastusreitille varten. Muutenkin selvitetään ratsastusreittien tarpeellisuus ja mahdollisuudet niiden osoittamiseen.

Kaikkia ikäryhmiä palvelemaan osoitetaan alueelle riittävän kattava ja toimiva kevyen liikenteen verkosto. Uusille asuinalueille varataan lapsille ja nuorille alueita leikkikenttiä, lähiliikuntapaikkoja ja skeittipaikkaa varten. Koirien ulkoiluttamista ja kouluttamista varten tarkastellaan mahdollisuutta varata alue koirapuistoa varten. Vesistöjen ja rannan läheisyyttä hyödynnetään mahdollisimman paljon, erityisesti Lammasniemen alueella. Suunnittelussa huomioidaan myös erinomaiset mahdollisuudet järjestää erilaisia luontoliikuntamahdollisuuksia.

Monipuolista ja kasvavaa harrastusvalikoimaa tuetaan kaavaratkaisuilla mahdollisuuksien mukaan. Erilaisia harrastuspaikkoja suunniteltaessa otetaan huomioon niiden saavutettavuus ja erilaiset käyttäjäryhmät, mm. liikuntaesteiset. Kasvavien väestöryhmien, nuorten ja vanhusten huomioimiseksi kiinnitetään erityisesti huomiota viihtyisien, toimivien ja virikkeellisten asuinympäristöjen suunnitteluun.

4.2.3 Rakentamisen määrä, laatu ja sijainti

Jotta yleiskaavaa varten asetettu 300 – 350 uuden talouden väestömäärän kasvua koskeva tavoite voidaan toteuttaa, tulee kaavoitettaessa varata riittävästi vaihtoehtoisia alueita asumista varten. Maanomistustilanteet aiheuttavat epävarmuutta alueiden toteutumisessa. Tämän vuoksi väestömäärän kasvusta johdettuun uusien talouksien määrään tulee lisätä riittävästi pelivaraa eli noin 30-50 %, mikä vastaa noin 390 - 525 taloutta.

Uusi asuinrakentaminen osoitetaan pääasiassa omakotitaloille. Niille varataan riittävästi väljyyttä kuitenkin siten, että alueiden toteuttaminen on kestävästi kehityksen mukaisesti taloudellista ja järkevää. Alle 1300 m²:n tontteja ei kaavassa osoiteta. Jonkin verran jätetään varauksia myös rivitaloille. Näiden aluevarauksia määritettäessä tulisi kiinnittää erityisesti huomiota niiden keskeiseen sijaintiin nimenomaan vanhusten ja liikuntaesteisten näkökul-

masta katsoen. Uutta asuinrakentamista sijoitetaan erityisesti Hovin tilakeskuksen, yläasteen ja Suomelan väliselle alueelle sekä Kirkonkylän itäosiin Vesilahdentien läheisyyteen.

Julkisten rakennusten osalta kaavassa tulee osoittaa paikka uudelle päiväkodille. Muille julkisille tai kaupallisille rakennuksille ei ole tarvetta osoittaa uusia alueita vaan nykyisten rakennusten ja asemaavoissa toteutumattomien alueiden voidaan olettaa riittävän myös tulevaisuuden tarpeisiin. Ympäristöhäiriöitä aiheuttamattomalle teollisuustoiminnalle tulee selvittää mahdollisuuksia sijoittua Vesilahdentien läheisyyteen.

4.2.4 Alueen luonnonarvojen säilyttäminen, vesialueiden käyttö, veden laatu

Olemassa olevia luontoalueita pyritään hyödyntämään siten, että ne pystyvät tarjoamaan mahdollisimman hyvin virkistys- ja ulkoilumahdollisuuksia sekä nykyisille että tuleville asukkailla. Rakentamisen ulkopuolelle jätetään riittävästi luontoarvoiltaan erityisesti ulkoilun kannalta oleellisia alueita. Uusi rakentaminen toteutetaan riittävän tehokkaasti, jotta luontoa voidaan säästää rakentamiselta. Suunnittelussa huomioidaan toimivien yhteyksien järjestäminen asuinalueilta metsäalueille. Tarvittaessa kulutukselle herkkien luontokohteiden käyttöä rajoitetaan ja mahdolliset erityiset luontokohteet huomioidaan.

Ranta-alueista erityisesti Lammasniemeä tullaan kehittämään. Vierasvenesataman sijoittamista alueelle selvitetään. Mahdollisuuksien mukaan osoitetaan uusia venevalkama-alueita. Uimarannalle pyritään etsimään uutta sijoituspaikkaa. Vesaniemeen osoitetaan rakennettavaksi kunnallistekniikka. Kaikki ranta-alueiden läheisyyteen osoitettava uusi rakentaminen sijoitetaan siten, että se voidaan liittää vesi- ja viemäriverkkoon. Valtaojien varrelle osoitetaan riittävät suojakaistat vesistöjen kuormitusta ja eroosiota vähentämään

4.2.5 Alueiden toteuttamisen ja käytön kustannukset, vesi- ja viemäriverkon rakentaminen

Rakentaminen pyritään sijoittamaan ensisijaisesti alueille, joilla rakentamisen, kunnallistekniikan ja liikenneverkkojen perustamiskustannukset ovat edulliset. Maaperältään huonosti rakentamiseen soveltuvat alueet pyritään pääsääntöisesti osoittamaan virkistysalueiksi. Viemärointi pyritään toteuttamaan siten, että uusia pumppaamoja tarvitsisi rakentaa mahdollisimman vähän.

Tieverkoston tiheyttä ja laatua suunniteltaessa ensisijaisen tärkeää on toimivan ja turvallisen, riittävän kattavan verkoston osoittaminen. Asuinalueiden laadun takaamiseksi kiinnitetään erityistä huomiota riittävien kevyen liikenteen väylien osoittamiseen. Uusien alueiden toteuttaminen voi tulla kalliimmaksi kuin jo toteutettujen alueiden kustannukset. Suunnittelussa tulee pyrkiä kokonaistaloudellisesti ja kestäväan kehityksen kannalta parhaisiin ratkaisuihin uusien alueiden viihtyisyydestä ja laadusta tinkimättä.

4.2.6 Kulttuurihistoriallisesti ja muinaishistorian kannalta arvokkaiden alueiden ja yksittäisten kohteiden säilyttäminen

Kulttuurihistoriallisesti arvokkaat ja maiseman kannalta merkittävät alueet säilytetään pääsääntöisesti rakentamiselta avoimina. Tarvittaessa arvokkaiden kohteiden säilyminen huomioidaan kaavassa erilaisin suojelumerkinnöin. Uutta rakentamista sijoitettaessa kiinnitetään erityistä huomiota myös sen sijoittumiseen ja sopeutumiseen kaukomaisemassa sekä näkyymiin uusilta alueilta ja uusien alueiden suuntaan.

4.2.7 Henkilöliikenne, kevyt liikenne ja julkinen liikenne, liikenneturvallisuus, uusien liikenneyhteyksien muodostamistarpeet

Uusien asuinalueiden syöttöliikennettä varten tehdään Vesilahdentielle uusi liittymä Rautialantien risteuksen ja Suomelan väliselle alueelle. Liikenteen ohjaamista olemassa olevien asuinalueiden läpi vältetään. Terveyskeskus / vanhainkodille tutkitaan vaihtoehtoisen liikenneyhteyden sijoittamispaikkoja.

Kevyttä liikennettä vältetään ohjaamasta Vesilahdentielle. Kokoojakatu-tasoisille uusille katualueille pyritään järjestämään kevyen liikenteen väylät. Kevyen liikenteen verkoston kehittämisessä huomioidaan erityisesti yhteydet asuinalueilta koululle, päiväkoteihin ja virkistysalueille. Mahdollisuuksien mukaan pyritään huomioimaan myös liikuntarajoitteiset ja esteiset. Mikäli asumista osoitetaan Vesilahdentien eteläpuolelle, tullaan näille alueille osoittamaan kevyen liikenteen alikulkuvaraukset.

Julkinen liikenne tullaan huomioimaan tieverkon suunnittelussa siten, että linja-autojen säävutettavuus eri alueilta olisi mahdollisimman hyvä.

4.2.8 Jätehuolto

Yleiskaavassa osoitetaan paikka uudelle hyötyjätekeskukselle. Sako- ja umpikaivolietteiden mahdollista vastaanottopaikkaa selvitetään. Kesolan kauppakeskuksen pihassa oleva hyötyjätepiste palvelee laajalti Kirkonkylää. Tarvittaessa varaudutaan muutaman uuden hyötyjätepisteen perustamiseen asuinalueille. Lisäksi selvitetään maan- ja lumenkaatopaikan tarve ja mahdollinen sijoituspaikka.

4.2.9 Julkinen ja yksityinen palvelutaso

Kirkonkylän osayleiskaavan laajennuksen osalta tavoitteena on varautua yhden uuden päiväkodin rakentamiseen. Päiväkodin aluevarauksen tulee olla riittävän suuri tulevaisuuden tarpeet huomioon ottaen. Koulun ja päivähoidon tilojen yhteiskäyttö tulee huomioida liikenejärjestelyissä.

Terveydenhuoltopalveluiden osalta nykyisen terveyskeskuksen tulevine laajennuksineen voidaan odottaa riittävän myös tulevaisuuden tarpeisiin. Uusille kaavoitettaville alueille ei ole tarvetta osoittaa terveydenhuoltoa tai vanhushuoltoa palvelevia alueita. Asuinalueiden suunnittelussa tulee riittävässä määrin huomioida lasten ja vanhusten määrän lisääntymisen mahdollistamalla palveluasuntojen ja perhepäivähoitopaikkojen rakentaminen sekä huomioimalla lapset ja vanhukset asuinympäristöjen suunnittelussa.

4.2.10 Kaupallisten palveluiden määrä ja sijainti, työpaikat

Nykyiset kaavassa olevat varaukset kaupallisille palveluille Kesontien läheisyydessä ovat riittäviä. Uusille alueille ei ole tarpeellista osoittaa uusia kaupallisten palveluiden varauksia. Kioskin sijoittumista uudelle alueelle tuetaan mahdollisuuksien mukaan kaavaratkaisuilla liikenne- ja asuinaluevarauksia suunniteltaessa. Ympäristöhäiriöitä aiheuttamattomalle teollisuustoiminnalle tulee selvittää mahdollisuuksia sijoittua Vesilahdentien läheisyyteen. Uusien työpaikkojen suhteen ei kaavoitusta varten ole tarpeellista asettaa määrällisiä tavoitteita.

4.2.11 Maa- ja metsätalouden toimintaedellytykset

Tavoitteena on tukea nykyisten hevostilojen toimintaa Kirkonkylässä. Uusia alueita maa- ja metsätaloutta varten ei ole tarpeellista kaavassa osoittaa. Tavoitteena on osoittaa kiinteästi nykyiseen Kirkonkylän rakenteeseen liittyviä metsäalueita asumiseen. Virkistystä varten metsäalueita tulee säilyttää myös rakentamattomina. Myös maiseman kannalta merkittävässä kohdissa metsiä tulee säilyttää. Näillä alueilla metsäntaloustoiminta voi luonnollisesti jatkua. Laajat yhtenäiset peltoalueet tullaan säilyttämään ja mikäli viljelytoiminta niiltä loppuu, edellytetään niiden pitämistä avoimina.

4.3 Suunnittelutyön aikana syntyneet tavoitteet (osalliset)

Valmisteluvaiheessa on pidetty avoin yleisötilaisuus, jossa on esitelty tavoitteita ja perusselvitysaineistoa. Keskeisille maanomistajille on pidetty kaksi tilaisuutta. Lisäksi maanomistajien kanssa on neuvoteltu erikseen. Valmisteluvaiheen aineistoa on esitelty kaavatoimikunnassa, ohjausryhmässä, seurantaryhmässä ja työpalaverissa.

Ohessa tiivistettynä alkuvaiheessa esillä olleita asioita ja toiveita kaavoituksen suhteen:

- turvallinen tieyhteys koululle, jotta vältetään kuljetuksilta. Koulukyydityksen tarve yleensä.
- Koulutien pää – Suomela -linjalla oleva vanha tienpohja/polkuyhteys tulisi säilyttää
- päiväkodille tulee tehdä riittävän suuri varaus kaavaan (laajennusalue)
- pienimuotoiselle urheilukentälle tulisi osoittaa varaus
- täysimittainen yleisurheilukenttä tulisi sijoittaa kaava-alueelle
- Lammasniemen uusi käyttö sekä uuden uimarannan paikka huomioidaan kaavaa tarkistettaessa
- toiselle uimarannalle paikka Kaustalan läheisyydestä.
- lämpökeskukselle tulee tehdä varaus
- jätekeskus osoitetaan kaavassa
- ranta-alueita tulisi osoittaa virkistykseen
- liikenneyhteydet kouluun paremmaksi
- päättyvät kadut ylläpitävät rauhallisia asuinalueita
- Ryyppön alueen liikenteen huomioiminen
- kevyen liikenteen reitit ja pääreitit, turvallisuus
- lasten ulkoilualueita varattava riittävästi
- koulukeskuksen ympäristössä parkkipaikkatarvetta, Koulutien eteläpuolelle
- metsäiset kevyen liikenteen väylät koetaan turvattomina, valaistus ja talvikunnossapito oleellista väylillä
- väljä asuminen on hyvä tavoite
- laajennusalueiden välisillä vapaa-alueilla tulisi sallia metsänhoito
- urheilukentän varaus tarpeeton, Veikkolan kenttää voidaan kehittää
- Hovinmäen alueen suunnistuskartat ovat tekeillä
- alueella oleva luontopolku on aktiivisessa käytössä
- yhteydet hiihtolatujen ja kuntoratojen välillä tulee huomioida
- Vesilahdentien liikennemelu tulee huomioida
- paikallishistorian säilyttäminen
- maanomistajia tulee kohdella tasapuolisesti
- maanomistajien ja vanhojen kylärajojen huomioiminen
- Rahoisten kohdalle ei haluta liittymää, uusi kokoojatie on hyvä
- palveluiden tarve huomioitava; koulu, päiväkotiki, yläaste,
- hallittu kasvu
- kunnan maat nopeasti käyttöön
- yksityisten osallistuminen olennaista
- tielinja vaihtoehtotarkasteluun
- maanomistajia tulee kuulla ennen nähtävilläpanoa
- polkuyhteyksien säilyttäminen
- liikennemäärän kasvu/liikenneturvallisuuden huomioiminen erityisesti Koulutiellä
- vaihtoehtoisten kokoojakatujen osoittaminen (Hovin alueelta, eteläosasta), uusien läpikulkuyhteyksien osoittaminen.

Saatu palautetta sekä luonnosvaihtoehtoja käsiteltiin Kaavatoimikunnassa 13.9. 2005 ja 22.11.2005. Kaavaluonnokset olivat esillä kunnanhallituksessa 19.12.2005. Luonnosvaihtoehdot olivat nähtävillä 16.1.-14.2.2006 välisenä aikana. Nähtävilläoloaikana jätettiin 24 mielipidettä ja 10 lausuntoa. Mielipiteissä oli esillä mm. Koulutien lisääntyvä liikenne ja siitä aiheutuvat vaikutukset

liikenneturvallisuuteen erityisesti koulun ympäristössä. Viheralueiden väheneminen mm. maston ympäristössä. Virkistysalueiden riittäminen. Maaomistajien tasapuolinen kohtelu uusien aluevarauksen suhteen. Asuinaluevarauksia toivottiin enemmän. Vaihtoehtoa B vastustettiin yleisesti.

Osayleiskaavaehdotus oli nähtävillä 5.6.-4.7. 2006 välisenä aikana. Ehdotusvaiheessa jätettiin 17 muistutusta ja 12 lausuntoa. Muistutuksissa olivat esillä: Asuinaluevarauksia toivottiin lisää. Ahonrinteen päähän ja - taakse osoitettuja varauksia vastustettiin mm. liikenneturvallisuusyiden vuoksi ja nykyisen asutuksen läheisyyden vuoksi sekä maaston hankaluuden vuoksi. Merkintää /s toivottiin poistettavaksi yhdestä kohteesta. Ulkoilureittien sekä virkistysalueiden sijoittumiseen otettiin kantaa. Osittain muistutukset koskivat jo aikaisemmin esitettyjä mielipiteitä, joita ei ole voitu huomioida ristiriitaisten tavoitteiden vuoksi.

Tehdyistä muutoksista maanomistajille, joita muutos koski, tiedotettiin erikseen sekä annettiin mahdollisuus jättää muistutus. Yksi muistutus jätettiin. Tässä vastustettiin uuden AP -alueen liikenteen osoittamista kokonaan Kuusistontien kautta. Muistutus huomioiden tarkennettiin kaavaa vähäisesti, siten että alueen liikenne ohjataan kahdesta suunnasta.

Viranomaisyhteistyö

Viranomaisneuvottelu (aloituskokous) pidettiin Vesilahdella 21.10. 2004. Neuvottelussa käsiteltiin kaavahanketta yleisesti, tavoitteita, sekä laadittavaa perusselvitysaineistoa.

Toinen viranomaisneuvottelu pidettiin 25.1.2006. Neuvottelu pidettiin luonnosvaiheen aineiston pohjalta. Luonnosvaiheessa lausunnon jättivät: Vesilahden kunnan koulutuslautakunta, maaseutulauslautakunta, sosiaali- ja terveyslautakunta, rakennus- ja ympäristölauslautakunta, tekninen lautakunta sekä Pirkanmaan liitto, Pirkanmaan ympäristökeskus, Tampereen aluepelastuslaitos, Lempäälän kunta, Vattenfall Verkko Oy ja Museovirasto.

Lausunnoissa mm. esillä olivat: Koulutien turvallisuus. Päiväkodin tilatarpeet. Eri väestöryhmien virkistystarpeet. Virkistysalueiden riittävyys ja virkistysyhteyksien tarpeellisuus. Tarve muinaismuistokohteiden lisäinventoinneista. Vaihtoehtoisen liikenneyhteyden järjestäminen terveyskeskukseen. Uusien alueiden sijainnit ja niiden tarkoituksenmukainen toteuttaminen. B-vaihtoehdon mukaisia liikennejärjestelyjä ei pidetty mahdollisena. Teollisuusalueiden maisemallisesti sopiva sijoittuminen. Arvorakennusten jakamista useaan arvoluokkaan ei pidetty hyvänä. Srk –merkintä tulisi käyttää kirkollista rakennuksista.

Ehdotusvaiheessa lausunnon jättivät: Vesilahden kunnan maaseutulauslautakunta, rakennus- ja ympäristölauslautakunta, tekninen lautakunta, liikunta – ja nuorisolauslautakunta sekä Pirkanmaan liitto, Pirkanmaan ympäristökeskus, Museovirasto, Pirkanmaan maakuntamuseo, Tiehallinto Hämeen tiepiiri Tampereen aluepelastuslaitos, Lempäälän kunta, ja Vattenfall Verkko Oy.

Lausunnoissa esille tulleita asioita mm. olivat:

Käytössä olevan jäteveden puhdistamon huomioiminen kaavassa. Koulukeskuksen lähelle toivottiin urheilukentälle paikkaa. Uuden uimarannan sijoittumista tulisi etsiä. Kaavassa tulisi huomioida seudullisten virkistys jatkuvuus. Asiakirjoihin tulee lisätä maakuntakaavan yleismääräys taajaman ranta-alueista. Todettiin, että uutta kokoojakadun liittymää ei voida rakentaa ennen maantien 301 uutta linjausta ja pääsääntöisesti kevyen liikenteen parantamistoimenpiteiden toteuttaminen kuuluu kunnalle. Maantien varteen osoitettujen kevyen liikenteen yhteystarve merkinnän yhteydessä tulee ilmoittaa, ettei merkinnällä oteta kantaa väylän sijaintiin eikä tyyppiin. Liikenneväylien läheisyydessä osoitetuilla alueilla tulee huomioida mahdolliset haitat, etenkin melu. Muinaismuistokohteiden lisäinventoinnissa todetut historiallisen ajan kohteet tulisi osoittaa kaavassa. Yhdyskuntataloudellisten verkostojen ja kulkuyhteyksien olisi tarkoituksenmukaisempaa osoittaa laajoja ja tiiviitä asuinalueita ja toisaalta selkeämpiä viheraluekokonaisuuksia. Toimenpiteiden toteuttamisaikatauluun tulee kiinnittää huomiota. Rautialantien osalle tulisi etsiä ratkaisuja osoittaa turvallinen kevyen liikenteen yhteys keskustan länsipuolisille asuntoalueille. Ranta-alueen käyttötarkoitusten muutokset tulee toteuttaa asemakaavalla eikä tämän kaavan nojalla voida myöntää suoria rakennuslupia

koska rantarakentamisen määrää ei ole kiinteistökohtaisesti osoitettu. Peltoalueelle osoitettua koulun laajennuksen sijoittumista esitetään siirrettäväksi liittymään länsipuolen asuntoalueeseen maisemallisten syiden vuoksi. Kaava-alueen eteläosaan, maantien läheisyyteen, pellolle sijoitettuja asuinalueita esitettiin poistettavaksi, koska ko. alueet ovat maisemallisesti ongelmallisia ja joiden laatutavoitteiden saavuttamista hankaloittaa melu. Rakentamisen vaikutukset luo –kohteiden luonnonarvoihin tulee arvioida ja poistaa ristiriitaiset varaukset. Seudullisten ulkoilureittien ja viheryhteyksien vahvistamista ja jatkuvuuden osoittamista pidetään perusteltuna. Pientalovaltaisten asuntoalueiden toteuttamismuodoksi tulisi määrittää asemakaava. AP-2 alueilla tulisi rakennuspaikan koko olla 5000 m2 jolloin mahdollistetaan kiinteistökohtainen vesihuolto. TY-1 merkinän peruste tulisi olla luettavissa kaavamääräyksessä. M – ja VL – alueilla tulisi antaa tarkempia rakentamisen ohjausta – ja metsänkäsittelyä koskevia kaavamääräyksiä, jotta varmistettaisiin virkistykseen tarkoitettujen alueiden ja reittien toimivuus ja jatkuvuus myös tulevaisuudessa. Todettiin, että Metsälaki on voimassa maa- ja metsätalousalueilla sekä virkistysalueilla, siten muiden alueiden osalta metsänkäsittelyä ohjataan kaavamerkinnoilla ja –määräyksillä.

Viranomaistyöneuvottelu pidettiin 4.9.2006. Viranomaisneuvottelu pidettiin 9.10.2006.

5 Osayleiskaavaluonnos

Osayleiskaavasta on laadittu kaksi vaihtoehtoista luonnosta (A ja B) ja ne erosivat toisistaan ensisijaisesti liikenneyhteyksien ja niistä aiheutuvien vaikutusten osalta.

	A	B
Asuminen	282 ha	277,7 ha
Teollisuus	22,9 ha	26,1 ha
Palvelut	22 ha	21,9 ha
Maa- ja metsätalous	264,6 ha	266,4 ha
Virkistys	125,9 ha	125,3 ha
Eriyisalueet	5,5 ha	5,5 ha
Suojelu	0,6 ha	0,6ha

Uusia aluevarauksia	A	B
Asuminen	104 ha	100,5 ha
Teollisuus	20,1 ha	23,2 ha
Palvelut	3,3 ha	3,3 ha

Mitoituksena käytettiin 4-5 asuntoa hehtaarille, jolloin uusien alueiden kokonaismäärästä tulisi noin 400-520 taloutta. Asukasmäärän lisäys olisi noin 1000-1300 asukasta (2,5 henkilöä asuntoa kohti.). Tähän määrään tulee huomioida rakentamattomat tontit (noin 50-60 tonttia alkuvuodesta 2006) nykyisellä kaava-alueella.

5.1 Vaikutusten arviointi (luonnosvaihtoehdot)

Luonnoksissa osoitettiin uusia asuinalueita tavoitteisiin nähden reilusti. Uusien aluevarausten perusteella asukasmäärä voisi kaksinkertaistua. Toteutuessaan väestön määrä tulee merkittävästi lisääntymään. Asukasmäärän lisääntyminen tukee nykyistä taajamarakennetta.

Uusi asutus liittyy kiinteästi kyläkeskukseen ja pääliikenneverkkoon. Rakennetut alueet säilyvät pääpiirteissään ennallaan. Keskusta alue on pääosin toteutettu voimassa olevan osayleiskaavan mukaisena. Muinaismuistoalueet ja –kohteet, rakennushistorialliset kohteet sekä luontoinventoinnin kohteet on huomioitu luonnosvaihtoehdoissa. Maisemallisesti arvokkaat keskeiset peltoalueet on osoitettu MA- merkinnällä. Luonnoksissa on osoitettu valtakunnallisesti arvokas Vesilahden kirkonkylän ympäristö.

Uudet alueet on osoitettu pääosin metsäalueelle nykyisen asutuksen läheisyyteen. Avoimet maisemat jäävät rakentamisen ulkopuolelle. Alueen maaseutumainen luonne ja ominaispiirteet säilyy molemmissa vaihtoehdoissa. Uusia julkisia palvelualueita on osoitettu koulukeskuksen eteläpuolelle sekä päiväkotia varten laajennusalueelle lounaaseen. Nykyiset palvelualueet on huomioitu. Kaupan palvelut keskittyvät jatkossakin Vesilahdentien ja Rautialantien risteysalueen tuntumaan. Yleiskaavan toteutuminen tukee nykyisten palveluiden säilymistä ja luo paineita palvelutarjonnan laajentamiseen ja kehittämiseen. Kaavalla on osoitettu uusia teollisuusalueita (TY ja TY-1) etelään Valkkistentien viereen sekä Virolaisen alueelle Lempäälän rajan tuntumaan. Kaava luo edellytyksiä työpaikkojen määrän kasvulle. Teollisuusalueiden sijoittumisissa on luonnoksissa pientä eroa.

Alueen virkistyskäyttö lisääntyy uusien asukkaiden myötä. Vapaat liikkumisalueet (lähimetsät) vähenevät. Nykyiset virkistysalueet huomioidaan. Uusia virkistyskäyttöön sopivia alueita on osoitettu Hovinmäen ja Ketunkallion ympäristöstä, joihin voidaan sijoittaa uusia ulkoilureittejä sekä säilyttää nykyisiä reittejä ja polkuyhteyksiä. Luonnon monimuotoisuuden kannalta tärkeät kohteet on osoitettu. Lammasniemen alue osoitetaan virkistyskäyttöön kokonaisuudessaan. Alueella oleva keräyspiste sekä puhdistamoalue poistuu tulevaisuudessa. Nykyiset uimaranta- ja venevalkama-alueet on huomioitu.

Pääliikenneverkko kattaa alueen. Nykyisiä katuyhteyksiä pyritään hyödyntämään. Vesilahdentien oikaisu Valkkistentien ja Lempäälän välillä valmistui syksyllä 2005. Vesilahdentien jatkoon toteutussuunnittelu on käynnistynyt. Uusi maankäyttö tulee lisäämään liikennettä. Luonnos A ja B eroavat toisistaan ensisijaisesti uusien asuinalueiden liikenneyhteyksien ja niistä aiheutuvien vaikutusten osalta.

Kokoojakatujen varten sijoittuvat aluevaraukset luonnosvaihtoehtojen kesken (lounaaseen sijoittuvilla uusilla AP-alueilla):

Luonnos A

- Koulutien kautta noin 12 hehtaaria (46-58 tonttia)
- Vihniäntien ja Kuusistontien kautta (Hovin alueelta) noin 11,5 hehtaaria (45-57 tonttia)
- Eteläisen uuden kokoojakadun kautta noin 51 hehtaaria (200-250 tonttia)
- Rautialantielle pohjoiseen noin 11 hehtaaria (44-56 tonttia)

Luonnos B

- Koulutien kautta noin 40 hehtaaria (160-200 tonttia)
- Vihniäntien ja Kuusistontien kautta (Hovin alueelta) noin 14 hehtaaria (55-70 tonttia)
- Eteläisen uuden kokoojakadun kautta noin 28 hehtaaria (110-140 tonttia)
- Rautialantien kautta pohjoiseen noin 5,6 hehtaaria (23-28 tonttia)

Vaikutukset:

Luonnoksessa A uusien alueiden liikennöinti kulkee etelässä uuden kokoojakadun kautta, jolloin vaikutukset (melu, liikenneturvallisuus, ilman laatu) kohdistuvat ensisijaisesti kokoojakadun ja Vesilahdentien ympäristöön.

Luonnoksessa B merkittävä osa liikenteestä ohjautuu Koulutielle ja sieltä Rautialantielle. Vaikutusten (melu, liikenneturvallisuus, ilman laatu) painopiste on Koulutie ja sen ympäristö.

Luonnoksissa osoitettiin kevyen liikenteen yhteystarpeita nykyisten alueiden kautta sekä Vesilahdentien varteen. Toteutuessaan kvl -yhteydet parantaisivat liikenneturvallisuutta ja lähialueiden virkistyskäyttöä sekä palvelujen saatavuutta.

6 Osayleiskaava

6.1 Yleinen perustelu, kokonaisrakenne ja mitoitus

Osayleiskaava tarkentaa ja täydentää maakuntakaavaa. Laajenemisalueet ovat maakuntakaavan tavoitteiden mukaisia. Uusia asuinalueita osoitetaan enemmän, kuin osayleiskaavan tavoitteissa on asetettu. Kaikkia alueita ei tulla toteuttamaan kymmenen vuoden tarkastelujakson aikana. Tavoitteisiin on tullut tarkentumisia laajan kuulemisen yhteydessä. Työn aikana esiin tulleita toiveita on pääsääntöisesti huomioitu. Ristiriitaisia tavoitteita on pyritty sovittamaan. Kaavalla on pyritty löytämään ratkaisu, joka mahdollistaa taajaman laajenemisen myös osayleiskaavan tarkastelujakson jälkeen. Osa alueista on osoitettu reservinä.

Osayleiskaava-alueen pinta-ala on yhteensä noin 815 hehtaaria, josta vesialuetta on 91,5 hehtaaria. Maankäyttö jakaantuu seuraavasti.

Asuminen	290 ha
Teollisuus	20 ha
Palvelut	23 ha
Maa- ja metsätalous	251 ha
Virkistys	133 ha
Eriyisalueet	6,5 ha
Suojelu	0,6 ha

Uusia aluevarauksia		
Asuminen	130 ha	(res 19 ha)
Teollisuus	16 ha	
Palvelut	4 ha	

Mitoituksena käytettiin 4-5 asuntoa hehtaarille, jolloin uusien alueiden kokonaismäärästä tulisi noin 520-650 taloutta. Asukasmäärän lisäys olisi noin 1300-1625 asukasta (2,5 henkilöä asuntoa kohti.). Tähän määrään tulee huomioida rakentamattomat tontit (noin 50-60 tonttia alkuvuodesta 2006)nykyisellä kaava-alueella.

6.2 Asuminen

Uudet asuinrakentamisen alueet sijoittuvat pääosiltaan nykyisen taajaman lounaispuoleiselle metsäalueelle sekä itäosaan Kesontien päähän sekä Vanhan ja uuden Vesilahdentien rajaamalle alueelle. Osa alueista osoitetaan reservialueina. Asemakaavoitetut alueet huomioidaan kaavassa. Kulttuuriympäristön kannalta arvokkaat alueet on osoitettu /s -merkinnällä, jolla ympäristö säilytetään

Uusien alueiden osoittamisessa on pyritty huomioimaan tasapuolisuusperiaatteet sekä esitetyt toiveet maa-alueiden suhteen. Rakentamisalueita toivottiin enemmän, kuin ehdotukseen on merkitty. Kaikkia alueita ole osoitettu. Toisaalta ehdotuksessa on tavoitteisiin nähden huomattavasti enemmän, lähes kaksinkertainen määrä uusia asuinaluevarauksia. Osa on reservialueita. Mm. tarkoituksenmukaisten liikennejärjestelyjen kannalta on perusteltua katsoa maankäyttöä pidemmälle ajanjaksolle. Eri alueiden toteutumisajankohtaan sekä -järjestykseen jää jonkin verran valinnanvaraa. Maa-alueet ovat pääosiltaan yksityisessä omistuksessa.

Valtaosa uudesta asutuksesta painottuu Rautialantien ja Vesilahdentien välisen uuden koojatie varteen. Olemassa olevia asuinalueita ja katuyhteyksiä on jatkettu Koulutien, Vihniäntien, Kuusistontien ja Kesontien jatkoksi. Aluevarausten laajuuksia on tarkasteltu siten, ettei nykyisille alueille kohdistuisi erityistä haittaa. Mm. Koulutien jatkoksi sijoitettuja alueita on luonnosvaiheesta vähennetty.

Väljempää maaseutumaisista asutusta on huomioitu toiveiden mukaisesti. Näillä alueilla edellytetään suurempia tonttikokoja. Loma-asutusta ei kaavalla osoiteta. Nykyisin vapaa-ajan käytössä olevat alueet ja tontit keskustajaajaman alueella Vesaniemen alue mukaan lukien osoitetaan asuinalueena.

Ehdotusvaiheen kuulemisen jälkeen tehtiin vähäisiä tarkistuksia alueiden pinta-aloihin sekä sijoittumisiin. Tarkoituksena muodostaa yhtenäisempiä asuinalueita ja toisaalta selkeämpiä viheraluekokonaisuuksia. Asuinaluevarauksia on lähes kaikille keskeisille maanomistajille huomioitu vähintäänkin kohtuullisuusperiaatteiden mukaisena ja kaavakokonaisuuden kannalta tarkoituksenmukaisella tavalla. Kaikkia toiveita (mm. yhtenäisten peltoalueiden kohdalla) ei ole osoitettu ristiriitaisista tavoitteista johtuen. AP-2 määräysosaa täydennettiin koskemaan rakennuspaikan pinta-alaa sekä rakentamista peltoalueen läheisyydessä. Kaikki asuinalueet on tarkoitettu asemakaavoitettaviksi. Lisäkuulemisten jälkeen Kuusistontien jatkoksi osoitetulle AP -alueelle on asukkaiden esityksestä osoitettu tieyhteys myös etelästä. Kaavakartan AP/TY -merkinnän selitys täydennettiin.

6.3 Työpaikat, teollisuus

Teollisuusalueita on osoitettu etelään Vesilahdentien eteläpuolelle sekä itään Vanhan Vesilahdentien varteen hyvien liikenneyhteyksien läheisyyteen. Teollisuustoiminta ja asutus sijoittuvat osin melko lähelle toisiaan. Jotta mahdollisia haittoja voidaan välttää, on merkintä teollisuus- ja varastoalue, jolla ympäristö asettaa toiminnan laadulle erityisiä vaatimuksia. Teollisuusalueiden kokonaismäärä on kokonaisuudessa vähäinen. Tavoitteissa ei tarkkaa pinta-alamäärää ole esitetty.

Ehdotusvaiheen kuulemisen jälkeen on TY-1 alue selkeyden kannalta osoitettu TY -merkinnällä ja samalla määräystä on vähäisesti täydennetty. Pinta-alat ovat säilyneet ennallaan. TY -alueet on tarkoitettu asemakaavoitettaviksi. Kaava-alueen itäosassa asemakaava on jo vireillä.

6.4 *Palvelut*

Nykyiset palvelualueet osoitetaan. Alueen eteläosaan, uuden kokoojatien viereen, osoitetaan uusi alue päiväkotia varten. Koulukeskuksen laajenemistarpeita varten osoitetaan alueet Koulutien eteläpuolelta sekä nykyisen alueen pohjoispuolelta. Kaupallisia palveluja varten ei osoiteta uusia alueita. Tavoitteissa on katsottu, ettei uusia alueita tässä vaiheessa tarvita. Nykyisten rakennusten ja asemakaavoissa toteutumattomien alueiden määrä riittäisi tulevaisuuden tarpeisiin.

Ehdotusvaiheen kuulemisen jälkeen on Koulutien laajenemistarpeet Koulutien eteläpuolella pidetty ennallaan. Kaavatyön aikana on ollut esillä, että eteläpuoleinen laajenemialue painottuisi koulukeskuksen liikuntatarpeita varten sekä pysäköintiin, jolloin maiseman avoimuus säilyisi. Rakentaminen keskitettäisiin nykyisen rakentamisen yhteyteen. Viherkaista olemassa olevan asuinalueen ja uuden maankäytön välillä on perusteltua säilyttää.

6.5 *Liikenne*

Kaavassa osoitetaan nykyinen tieverkko. Uusi kokoojatie yhdistää Vesilahdentien ja Rautialantien. Pääosa uudesta asutuksesta sijoittuu uuden kokoojatien varrelle. Muu osa aluevarauksista on pyritty sijoittamaan siten, jotta voidaan käyttää nykyisiä liittymiä ja teitä. Uusia kevyen liikenteen yhteystarpeita osoitetaan, jotta erityisesti saadaan kehitettyä turvallisia ja joustavia yhteyksiä asuinalueilta koululle, päiväkoteihin ja virkistysalueille.

Uuden kokoojatien kautta on mahdollista ohjata julkinen liikenne.

Kaava-alueelta osoitetaan pääsoiltaan jo käytössä olevat venevalkama-alueet.

Ehdotusvaiheen kuulemisen jälkeen on Rauhantien pohjoispuoleinen uusi kevyen liikenteen yhteystarvemerkintä poistettu, jotta alueen nykyinen toiminta voidaan säilyttää ja koska lähi-alueella on jo olemassa yhteys. Maanomistajan esityksestä on nykyisen kokoojatien sijaintia pohjoisosassa vähäisesti tarkennettu peltoalueen kohdalla. Kevyen liikenteen yhteystarvemerkintä on osoitettu Rautialantien varteen Kirkon ja kokoojatien väliselle alueelle sekä Ahonrinteen takaiselta AP –alueelta Hovinrinnetien kohdalle. Tarkoituksena on osoittaa kattava kevyen liikenteen verkosto uusilta alueilta taajaman palveluihin.

6.6 *Virkistys- ja viheralueet*

Asemakaavoissa osoitetut virkistysalueet huomioidaan. Uudet alueet liittyvät olemassa oleviin alueisiin. Lammasniemi on osoitettu virkistyskäyttöön kokonaan. Nykyistä valaistua kuntopolkua on mahdollista laajentaa Hovinmäen ympäristöön uusien asuinalueiden läheisyyteen. Ulkoilureittiyhteys jatkuu etelään kaava-alueen reunaan maakuntakaavan tavoitteiden mukaisesti. Uimaranta osoitetaan nykyiselle paikalle. Toinen paikka sijoittuu lahden eteläpuolelle. Asemakaavoissa osoitetut virkistysalueet on huomioitu.

Ratsastusreittiä ei kaavassa ole erikseen osoitettu. Ratsastusreittien sijoittumista tulee nykyisten virkistys- ja metsäalueiden yhteyteen tarkastella yksityiskohtaisessa suunnittelussa. Varausta yleisurheilukentälle ei ole osoitettu.

Ehdotusvaiheen kuulemisen jälkeen on tehty vähäisiä tarkistuksia alueiden pinta-aloihin sekä sijoittumisiin. Tarkoituksena on saada yhtenäisempiä asuinalueita ja toisaalta selkeämpiä viheraluekokonaisuuksia. Maakuntakaavassa osoitettu viheryhteystarve voi toteutua joko Tuonenojan kohdalta tai etelämpää Hovinmäen kohdalta. Virkistysalueiden määräysosaa on tarkennettu. Lammasniemessä VR –aluetta vähennetään nykyisen käytössä oleva puhdistamon kohdalta. Ulkoilureittiyhteydelle on osoitettu vaihtoehtoinen yhteys kaava-alueen eteläosassa.

6.7 Luonto

Kaava-alueella ei ole luonnonsuojelulain mukaan suojeltuja kohteita. Arvokkaimmat alueet osoitetaan luo -aluerajauksella luontoselvityksen perusteella. Uusien aluevarausten läheisyyteen on jätetty runsaasti virkistys- ja metsäalueita. Mäkien lakialueet jätetään rakentamisen ulkopuolelle. Rantaan rajoittuvaa uutta rakentamista ei osoiteta.

Ehdotusvaiheen kuulemisen jälkeen on luo –aluemerkinnyt 4c ja 4d poistettiin kaavakartalta muistutuksen perusteella. Maa- ja metsätalousalueiden määräysosaa on tarkennettu.

6.8 Rakennettu kulttuuriympäristö

Kyläkuvan kannalta arvokkaiden alueiden säilyminen sisältyy asetettuihin tavoitteisiin. Suuria muutospaineita ei raitti ympäristöön kohdistu. Uudet alueet osoitetaan reuna-alueille. Vanhaan taajamaan jää täydennysrakentamismahdollisuuksia asemakaavojen mukaisesti. Inventoidut arvokkaat kohteet ja –alueet osoitetaan. Poikkeuksena vanhainkodin vanha rakennus, jolle on myönnetty purkulupa sekä Kilpalan huonokuntoinen ja voimakkaasti muutettu vanha tila.

Keskeinen avoin maisema jää rakentamisen ulkopuolelle.

Kirkonkylään kohdistuvat valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet huomioidaan kaavassa.

Ehdotusvaiheen kuulemisen jälkeen on historiallisen ajan muinaisjäännökset lisätty kaavakarttaan. /s –merkinnän määräysosaa on tarkistettu kohtuullisuusnäkökohdista.

6.9 Kunnallistekniikka

Uudet alueet tullaan liittämään kunnallistekniikan piiriin. Osa alueista on olemassa olevan verkoston läheisyydessä. Alueiden toteuttamisjärjestys tulee kokonaistaloudellisuuden kannalta huomioitavaksi. Jätevedet tullaan tulevaisuudessa pumpaamaan Lempäälän puhdistamolle. Siirtoviemärin suunnittelu on käynnissä.

Sako- ja umpikaivolietteen vastaanottoaika on osoitettu itäosasta vanhan Vesilahdentien läheisyydestä. Samaan yhteyteen voidaan sijoittaa hyötyjätteen vastaanotto.

Ehdotusvaiheen kuulemisen jälkeen nykyisen vielä käytössä olevan puhdistamon alue lisätiin kaavakarttaan ET –merkinnällä.

6.10 Merkinnät ja määräykset

Osayleiskaavamääräyksiä:

- Osayleiskaava on laadittu oikeusvaikutteisena (MRL 42§)
- AP, AP-1, AP-2, AP/TY, PL, PY, TY ja ET –alueet on tarkoitettu asemakaavoitettavaksi.
- Aluetta koskevat valtioneuvoston 1.1.2002 voimaan tulleen periaatepäätöksen mukaiset valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet.

- Jätevesien käsittely tulee järjestää kunnan ympäristöviranomaisen hyväksymällä tavalla.
- Rakentamisessa noudatetaan kunnan rakennusjärjestystä niiltä osin kuin kaavassa ei ole yksilöity.
- Asemakaavoituksen – sekä toteutuksen yhteydessä tulee huolehtia uudisrakennusten sopeutumisesta materiaaleiltaan, mittakaavaltaan ja väriykseltään ympäröivään rakennuskantaan ja maisemaan.

Asuminen

AP Pientalovaltainen asuntoalue

AP/res Pientalovaltainen asuntoalue, reservi

AP-1 Pientalovaltainen asuntoalue.

Määräys: Merkinnällä on osoitettu rantavyöhykkeelle sijoittuvat vakituisten asutuksen alueet. Luku merkinnän alapuolella osoittaa nykyisten rakennuspaikkojen määrän alueella. Rakennuspaikkojen määrä ratkaistaan tarkemmin asemakaavalla.

AP-2 Pientalovaltainen asuntoalue.

Määräys: Alue on tarkoitettu maaseutumaiseen asutukseen. Rakennuspaikan pinta-ala tulee olla vähintään 5000 m². Milloin rakennuspaikoilla on yhteinen vesihuoltojärjestely, rakennuspaikan pinta-ala voi olla pienempi, ei kuitenkaan alle 3000 m². Avoimien peltoalueiden läheisyydessä rakennusten tulee sopeutua maisemaan.

AP/TY Pientalovaltainen asuntoalue sekä ympäristöhäiriötä aiheuttamattomien teollisuus- ja varastorakennusten alue

Merkinnällä on osoitettu pääosiltaan rakentuneet tontit Hallitien varrelta. Alueen asemakaavoitus on käynnissä.

Määräys: Yksityiskohtaiset määräykset annetaan asemakaavassa.

AM Maatilojen talouskeskusten alue

AL Asuin- ja liikerakentamisen alueet

Merkinnällä on osoitettu asuin- ja liikerakentamisen alueet keskustaraitin varrella.

Palvelut

PL Lähipalvelujen alue

PY Julkisten palvelujen ja hallinnon alue

Teollisuus

TY Teollisuusalue, jolle ympäristö asettaa toiminnan laadulle erityisiä vaatimuksia.

Määräys: Asemakaavassa on annettava tarpeelliset määräykset alueella tapahtuvan toiminnan sekä rakentamisen sopeutumisesta ympäristöön

Virkistys

VL Lähivirkistysalueet
Merkinnällä on osoitettu asutuksen välittömään läheisyyteen sijoittuvat alueet.

Määräys: Alueella on sallittua yleiseen virkistystoimintaan liittyvä rakentaminen. Rakentamisella ei saa olennaisesti muuttaa alueen luonnonympäristöä. Alueen suunnittelussa tulee pyrkiä mahdollisimman yhtenäisten virkistysreittien aikaansaamiseen sekä kiinnittää huomiota ympäristön laadun säilymiseen hyvänä.

VU Urheilu- ja virkistyspalvelujen alue
Merkinnällä on osoitettu Anttilanvuoren alue

VR Retkeily- ja ulkoilualue
Merkinnällä on osoitettu Lammasniemen alue
Määräys: Alueen suunnittelussa on kiinnitettävä huomiota luontoarvojen säilymiseen.

Kuusistontien eteläpuoleiselle AP –alueen läpi on osoitettu viheryhteystarvemerkinä.

Määräys: Alueen läpi ei tule ohjata moottoriajoneuvoliikennettä.

Maa- ja metsätalous

M Maa- ja metsätalousvaltainen alue

Määräys: Rakentaminen tulee sovittaa ympäröivään rakennuskantaan, maastoon sekä reunavyöhykkeisiin. Rakennuspaikan tulee olla vähintään hehtaarin suuruinen.

M-1 Maa- ja metsätalousvaltainen alue/vesijättöalue

MT Maatalousalue
Merkinnällä on osoitettu peltoalueita ja niihin liittyviä reunavyöhykkeitä ja saarekkeita.

Määräys: Rakentamista avoimille peltoaukeille tulee välttää. Rakentaminen tulee sovittaa ympäröivään rakennuskantaan, maastoon sekä reunavyöhykkeisiin. Rakennuspaikan tulee olla vähintään hehtaarin suuruinen.

MA Maisemallisesti ja kulttuurihistoriallisesti arvokkaat peltoalueet

Merkinnällä on osoitettu maiseman ja /tai kulttuurihistorian kannalta tärkeät yhtenäiset peltoaukeat.

Määräys: Alueella tulee kiinnittää erityistä huomiota maiseman säilymiseen avoimena.

Suojelu

Osayleiskaavan sisältämät suojelu- tai säilyttämispyrkimykset jakaantuvat seuraavasti:

- Kulttuurihistorian kannalta arvokkaat alueet (sk)
- Rakennetut alueet, joilla ympäristö säilytetään (/s) ja säilytettävät kohteet (srk, EH/s)
- Kiinteät muinaismuistokohteet (SM ja S).
- Luonnonympäristön kannalta arvokkaat alueet, luontoselvityskohteet (luo)

Kulttuurimaisema

sk Kulttuurihistorian ja maiseman kannalta arvokas alue
Merkinnällä on osoitettu valtakunnallisesti arvokas kulttuuriympäristö, Vesilahden kirkonkylän miljö

Määräys: Alueen ominaispiirteet, kuten vanha rakennuskanta, tiestö ja avoimet maisematilat, tulee säilyttää. Vanhaa rakennusta ei saa purkaa ilman rakennusvalvontaviranomaisen lupaa. Alueella tapahtuva rakentaminen ja ympäristöhoito tulee sopeuttaa alueen maisemallisiin, kulttuurihistoriallisiin ja rakennustaiteellisiin arvoihin.

srk Kirkkolain 14 luvun 5§:n nojalla suojeltu kirkollinen rakennus.
Merkinnällä on osoitettu kirkko, sakaristo, tapuli sekä siunauskappeli.

Kohdenumero 62 Kirkko ja kirkkomaa (I)

Nykyinen kirkko on rakennettu vuosina 1800-1802. Kirkon itäpuolella on vanha kivistä rakennettu sakasti, joka on ajoitettu vuosiin 1490-1510. Se on vanhin jäännös nykykirkkoa edeltävistä rakennuksista. Kivikirkko jäi keskeneräiseksi ja lukuun ottamatta sakastia se purettiin vuonna 1838. Vesilahdentien eteläpuolella oleva tapuli on rakennettu vuonna 1782. Siunauskappeli on vuodelta 1897. Kohteet ovat maisemallisesti keskeisellä paikalla kylän keskellä ja raitin varrella.

Määräys: Korjaus ja muutostöissä on pyydettävä Museoviraston lausunto.

Alue, jolla ympäristö säilytetään

Merkinnällä on osoitettu rakennusinventoinnin arvokkaat rakennetun ympäristön alueet ja/tai arvokkaat kohteet (AL, AM, AP). Tilan yhteydessä kohdekuvaus (luettelointiperuste) sekä inventoinnissa esiintyvät arvoluokat: maakunnallisesti (I), paikallisesti (II) ja maisemallisesti/historiallisesti (III) arvokkaat.

Kohteet kuuluvat pääosiltaan kulttuurihistoriallisesti arvokkaaseen aluekokonaisuuteen.

Määräys: Kulttuurihistoriallisesti arvokkaan rakennuksen purkamiseen tulee olla pakottava syy ja rakennusvalvontaviranomaisen lupa. Rakennuksissa suoritettavien korjaus- ja muutostöiden tulee olla sellaisia, että kohteen kulttuurihistorialliset arvot säilyvät. Uudisrakentaminen tulee sopeuttaa alueen maisemallisiin arvoihin. Ympäristöä on hoidettava niin, että maiseman luonne ei oleellisesti muutu.

01 Pappila

Päärakennus on alkuaan 1870 –luvulta. Aitta- ja asuinrakennus on 1800 –luvulta, ulkorakennus on 1900 –luvun alkupuolelta. Makasiini on 1930-40 –luvulta. Pihapiirissä ovat lisäksi puuvaja ja autotalli. Pihapiirin rakennukset muodostavat ehjän, hyvin luonteensa säilyttäneen kokonaisuuden.

02 Hovin tilakeskus

Päärakennus on alkuaan 1800 –luvun loppupuolelta. Aitta on siirretty alueelle 1900 –luvun alkupuolella. Tilakeskuksen alueella ovat uudemmat kuivuri- ja karjarakennus. Tila on maisemallisesti hallitseva. Asuinrakennuksen luonne on säilynyt hyvin.

17 Ala-Kässä

Asuinrakennus edustaa 1900-luvun alun perinteistä rakennustapaa lasikuisteineen. Laajennukset sijoittunevat sotien jälkeiseen aikaan. Rakennus on toiminut kulkutautisairaalana 1930-luvulla. Rakennuksella on maisemallisesti keskeinen sijainti, Oltavantien ja Rautialantien risteyksessä. Se kuuluu osana kirkon länsipuolelle vuosisadan vaihteessa syntyneeseen raitinvarren asutukseen. (arvoluokka II)

18 Asuntila

Asuntila on näkyvä osa kirkonkylän keskustan perinteistä kulttuurimaisemaa. Vuonna 1938 rakennettu asuinrakennus on keskustan viimeisiä perinteisesti hirrestä ja talonpoikaistyylisiin rakennettuja rakennuksia. Talousrakennus on vanhempi. Sisätilat, huonejako ja materiaalit ovat uudistuneet 1990-luvulla. (III)

19 Haapamäki

Haapamäellä on säilynyt 1920-luvulla muodostunut tiivis rakennusryhmä. Asuinrakennuksen lisäksi on neljä talousrakennusta. Vanha, hyvin säilynyt sulkanurkkainen aitta edustaa, vanhempaa 1800-luvun rakennustapaa. Rakennukset näkyvät hyvin Rautialantielle. (II)

20 Haavisto

Haavisto kuuluu kylän kantatalojen liepeille syntyneeseen asutukseen. Naapurissa ovat samantyyppiset Nälli ja Mustamaa. Lisäksi naapurissa ovat autioituneet Kirkonkylän asuintontit, kirkko ja vanha kirkkolahdesta nouseva kapea peltoalue. (III)

21 Iltarusko

Iltaruskon tontilla on 1970-luvun rivitalo ja pieni kivijalalle 1920-luvulla rakennettu hirsirakennus. Vanha rakennus edustaa hyvin säilyneenä perinteistä rakennustapaa. Rakennus on kuulunut kirkonkylän kansakoulun tonttiin ja siinä on toiminut koulun pakari ja sauna. Tontilla on 1900-luvun vaihteessa rakennettu lohkokivinen maakellari ja sen jatkeena on lautarakenteinen varasto. Vanhat rakennukset liittyvät Rautialantien varren 1900-luvun alun rakennuskonaisuuteen. Tontin itäpuolella on harjanteella samanikäistä rakennuskantaa. (II)

22 Kallio

Kallio kuuluu 1900-luvun alkupuolen mökkiasutukseen. Kaakkoispuolella oleva pelto yhdistää Kallion samantyyppisiin Haavistoon Nälliin ja Mustamaahan. Vesaniementien varrella olevat rakennukset (asuinrakennus, talousrakennus, sauna ja liiteri) ja pihapiiri ovat suhteellisen hyvin säilyneet. (II)

23 Katajisto

Tontti on Vanhoja Kässään palstatiloja 1890-luvulta. Tontilla ovat 1900-luvun alkupuolelta asuinrakennus, kaksi kevytrakenteista talousrakennusta ja navetta. Asuinrakennus on uudistettu täysin viime vuosina. Tonttiin liitetty navetta on hyvin säilynyt esimerkki 1920-luvun tiiliarkkitehtuurista. Rakennukset näkyvät hyvin raitin varrella. (III, II navetta)

24 Kesola

Kesola on vanha kirkonkylän kantatalo. Nykyiselle paikalle tila on siirretty 1800-luvulla. Tilakeskuksessa on hyvin ulkoisesti säilynyt vuonna 1929 rakennettu asuinrakennus. Samoin on 1900-luvun vaihteesta oleva riviaitta ja hirsinen saunarakennus 1930-luvulta. Tilakeskus sijaitsee erittäin näkyvällä paikalla pellon laidalla olevalla kumpareella, jolta aukeaa hyvä näkymä Tuonenjoen varrella olevien peltovainioiden ylitse. (II)

25 Kielomäki

Tontilla on pieni hirsirakenteinen, hyvin säilynyt asuinrakennus (luultavasti 1800-luvun loppupuolelta). Rakennus on todennäköisesti siirretty muualta. (II)

27 Koivuranta

Rakennus on kunnan ensimmäinen kansakoulu vuodelta 1877. Koulun jälkeen se on toiminut kunnan toimitiloina. Rakennus muodostaa yhdessä kunnantalon kanssa maisemallisesti näkyvän päätepisteen kirkonkylän raitille. Rakennuksen sisä- ja ulkopinnat ovat uudistuneet 1980/90-luvuilla. Naapurissa on kunnantalo (1909) säästöpankki (1900-luvun alkupuoli ja rivitalo (1970-luvulta) (II)

28 Kovelon III

Kovelon asuinrakennus ja autotalli liittyvät kiinteästi Vesilahdentien ja Valkkistentien risteyksen 1950-luvulla peltojen keskelle syntyneeseen pieneen liikekeskukseen. Asuinrakennuksessa toimi tiilitehtaan toimisto ja isännöitsijän ja tiilimestarin asunnot. Tehdas oli toiminnassa 1951-1971 välisenä aikana. (II)

29 Kukkaro

Kukkaro ja sen varastorakennukset muodostavat tiiviin kokonaisuuden Vesilahdentien ja Valkkistentien risteyksessä. Kukkarossa on toiminut kauppa ja se kuuluu osana 1950-luvulla syntyneeseen kauppa – ja yritystoiminnan kokonaisuuteen. Naapurissa on toiminut mm. tiilitehdas ja huoltoasema. (III)

30 Kuusela

Kuuselan kapealla rinnetontilla ovat hyvin säilyneet asuinrakennus, maakellari ja talousrakennus 1900-luvun vaihteesta. Asuinrakennus edustaa vanhaa raitinvarteen keskittynyttä asutusta ja rakennustapaa. Rakennuksella on vahva

sosiaali- ja taloushistoriallinen menneisyys asuntona, kauppana ja leipomona, jossa ovat asuneet pehtoori, kartanpiirtäjä ja pankinjohtaja. Asuinrakennuksella on maisemallisesti keskeinen asema raitin varressa. (II)

31 Kuusimäki

Vanha asuinrakennus ja kaksi maakellaria edustavat hyvin 1800-luvun lopun perinteistä rakennustapa. Huolimatta uusista rakennuksista ovat Kuusimäen asuinrakennukset kylän maiseman ja asutushistorian kannalta ehdottomasti säilytettäviä. Vanhassa asuinrakennuksessa on säilynyt mm. ikkunoita, kaakeliuuni, ovia. Alkuperäisessä kunnossa. Tontilla on asuinrakennus ja autotalli 1990-luvulta. (II)

32 Lehtola

Lehtolan rakennukset, asuinrakennus, pieni navetta, kivinen maakellari ja saunarakennus edustavat muutoksista huolimatta hyvin 1900-luvun alun rakennuskantaa. Rakennusten koillispuolella aukeaa hyvin säilynyt peltomaisema, joka viettää kohti kirkkolahtea ja kirkonkylän raittia. (III)

33 Lukkarin tontti

Tiiviisti rakennetut kaupparakennus ja sen varastorakennus kuuluvat keskustan julkisiin rakennuksiin. Rakennus on alunperin tehty Tuotannon kaupaksi. Vaikka kaupparakennukseen nykyinen suuresti alkuperäisestä poikkeava ulkoasu (1980-luvulta) on rakennuksilla maisemallisesti keskeinen sijainti raitin varrella. Talousrakennus on säilynyt hyvin. (III)

34 Maijala ja Kiviranta

Maijalan ja Kivirannan tonteilla on säilynyt asuinrakennus (1901), navetta (1936) ja talousrakennus (1950). Rakennukset sijaitsevat näkyvällä paikalla raitin varrella. Tontti noudattelee pääpiirteissään peltokappaletta, joka merkittiin isojaossa Ala-Pyrnylle. (II)

35 Mustamaa

Mustamaa edustaa kyläkeskuksen laidolle syntyneitä asutusta. Ympäristössä ovat vanhat autoituneet kylätontit, kirkko ja länsipuolella vanha kapea peltosarka. (III)

36 Palstatila 3-19, Nuorisoseuran talo

Vuodelta 1949 peräisin oleva nuorisoseurantalo on hyvin säilynyt esimerkki aikansa rakennustyylistä. Rakennus on niukasti koristeltu, joskin sisäänkäynnissä on vähäisiä piirteitä varhaisemmasta klassismista. Materiaalina hirsä oli myös väistyvä materiaali sotien jälkeen. Talolla on keskeinen sijainti Rautialantien varrella. (II)

37 Nälli

Muodostaa Mustamaan ja Haaviston kanssa vanhojen kylätonttien liepeille syntyneen asutuskokonaisuuden 1900-luvun vaihteesta. Tontilla on asuinrakennus 1900-luvun alkupuolelta. (III)

38 Palstatila 3-5

Tila kuuluu osana useisiin vuonna 1891 raitin varteen lohkottuihin pieniin palstatiloihin. Ympäristö on säilynyt varsin hyvin 1900-luvun vaihteen ja alkupuolen asussa. Tontilla on 1916/1940 rakennettu asuinrakennus. Sauna on aikaisemmin ollut asuinrakennus. Liiteri ja kivistä rakennettu maakellari ovat 1900-luvun alkupuolelta. Tonttiin on myös liitetty palstatila 3-6, jolla on 1930-luvun alkupuolella rakennettu hirsirakenteinen navetta. Kulttuuriarvoja edustaa entinen sauna, jossa on muistitiedon mukaan annettu opetusta ja nykyinen asuinrakennus, jossa asui taitelijoita 1910-luvun lopussa. (II)

39 Palstatila 3-10 (II)

Palstatila 3-10:llä on hyvin säilynyt kokonaisuus, johon kuuluu kaksi asuinrakennusta ja talousrakennus 1900-luvun alkupuolelta. Päärakennuksessa on uusrenessanssi-, nikkari- ja jugend –piirteitä. Rakennus on toiminut mm. pankkina. Tontin rakennuksilla on monialainen taloushistoria. Tontilla samaan aikaan toimineet nahkuri, pankki, mehiläistenhoito ja puutyöverstas kertovat myös aikakautensa elinkeinoista. Rehevässä puutarhassa on säilynyt myös vanhaa kasvillisuutta sireeni, omena- ja luumupuita.

40 Palstatila 3-14

Asuinrakennus ja vinkkelinmuotoinen talousrakennus edustavat 1900-luvun alun tyyppillistä palstatilaa, johon kuului vähän viljelysmaata ja sopiva tontinpaikka. Asuinrakennuksessa näkyy hyvin 1900-luvun alun rakennustapa ja 1950-luvulla tehdyt muutokset. Alue kuuluu osana Oltavantien ja raitin varteen ja raitin varteen syntyneistä palstatiloista, jotka lohkottiin kunnan ostamasta Kässälän kantatilasta vuonna 1891. (II)

41 Palstatila 3-20

Palstatila on lohkottu Kässälän kantatilasta 1890-luvulla. Muodostaa osana keskeisen osan nykyistä raittimaisemaa. Asuinrakennus (1890/1950-luvulta) on näkyvällä paikalla raitin varressa. Kiinteistö on toiminut lukkarin/kanttorin asuntoja. Myöhemmin siinä on toiminut nuorisoseura ja kauppaliike. Kirmukarmun mäellä on sijainnut kalmisto, joka tuhoutui 1920-luvulla mäen tasoituksen yhteydessä. (III)

42 Palstatila 3-21

Tontilla on yksi Kässälän tilasta vuonna 1891 lohkotuista palstatiloista. Asuinrakennuksella keskeinen sijainti raitin varrella. Pieni asuinrakennus on 1900-luvun vaihteesta, maakellari ja sauna hieman nuoremmat. Tonttia ympäröivä petomaisema on hyvin säilynyt. (III)

43 Palstatila 3-23

Tontilla on yksi Kässälän tilasta vuonna 1891 lohkotuista palstatiloista. Tontilla on kaksi asuinrakennusta 1800-luvun lopulta ja 1940-luvulta. Toinen asuinrakennus on kiinni raitissa muodostaen näkyvän osan vanhaa raittimiljöötä. (III)

44 Palstatila 3-24

Tontilla on yksi Kässälän tilasta vuonna 1891 lohkotuista palstatiloista. Asuinrakennus on näkyvällä paikalla raitin varrella. Rakennuskanta, asuinrakennus ja talousrakennus ovat säilyneet ulkoisesti rakentamisajan asussa. (II)

45 Palstatila 3-25

Tontilla on yksi Kässälän tilasta vuonna 1891 lohkotuista palstatiloista. Kiinteistön rakennukset, asuinrakennus, talousrakennus ja maakellari ovat 1900-luvun vaihteesta. Asuinrakennuksen ulkoasu on muuttunut vähän sotien jälkeisissä korjauksissa. Asuinrakennus sijaitsee näkyvällä paikalla raitin varrella. Tontti on entinen Kässän kantatalon kylätontti 1780-luvulta. (II)

46 Palstatila 3-112

Rakennus on rakennettu kunnantaloksi vuonna 1909. Laajennus(lisäsiipi) on 1990-luvulta. Nykyiset sisätilaratkaisut ovat samalta ajalta. Rakennuksella on maisemallisesti keskeinen sijainti raitin varrella.. Rakennus ja jyrkkä metsärinne muodostavat selvän päätepisteen raitille ennen Kärkölän kylää. Kunnantalo ja entinen koulurakennus (1877) muodostavat hallinnollisen ja sivistyksellisen kokonaisuuden 1900-luvun vaihteesta. (III)

47 Palstatila 3-136

Tontilla ovat suurehko asuinrakennus 1800-luvun lopulta, pakari/saunarakennus 1920-luvulta, pieni pizzeriaksi muutettu entinen navetta 1930-

luvulta ja kaksi kivistä rakennettua maakellaria 1900-luvun vaihteesta. Asuinrakennus liittyy Oltavantien varrella olevaan hyvin säilyneeseen 1900-luvun vaihteen rakennuskokonaisuuteen. (II)

48 Palstatila 3-182

Kiinteistö sijaitsee keskellä kirkonkylää, heti kirkkomaan länsipuolella. Se muodostaa erittäin näkyvän osan raitin varren rakennuskannasta. Rakennuskokonaisuudesta ovat säilyneet päärakennus 1900-luvun vaihteesta, autotalli 1930-luvulta ja navetta 1920-luvulta. Vaikka päärakennus on osaksi uudistettu mm. ikkunat, katto ja sisätilat, omaa se vahvan sosiaali- ja taloushistorian. Rakennuksessa on toiminut 1900-luvun aikana mm. maanmittaustoimisto, posti ja pankki. Nykyinen yritystoiminta jatkaa näitä perinteitä. (II)

49 Pelppo

Peipon vanhat rakennukset, asuinrakennus, liiteri ja maakellari edustavat hyvin säilynyttä perinteistä rakennuskantaa 1940-luvulta. Asuinrakennus on edustavin. Asutushistoriallisesti tontti on lohkottu entiselle isännälle vaarinpirtiksi. Muodostaa läheisen tilakeskuksen kanssa kokonaisuuden 1900-luvun alkupuolella. (III)

50 Peltola (III)

Rauhantien asutus on syntynyt 1910-30-luvulla. Tie noudattelee pellolla olleita metsäsaarekkeita ja harjannetta. Peltolan pieni asuinrakennus (1920-luvulta) edustaa Rauhantien vanhinta kerrostumaa.

51 Päivärinne

Päivärinne on entinen mäkitupa kivisessä ja metsäisessä rinteessä, johon on raivattu pieni pelto. Kiviaidat ja vallit kiertävät tonttia. Ulkorakennukset aitta, sauna, talli edustavat hirsirakentamisen perinnettä 1800-luvulta 1940-luvulle. (III)

52 Rantala

Rantalan kiinteistön rakennukset sijaitsevat näkyvällä paikalla kirkonkylän raitin ja kirkkolahden välisellä kapealla ranta-alueella. Kiinteistön rakennukset: asuinrakennus, talousrakennus ja maakellari edustavat 1920-luvun alueen rakennuskantaa. Tontilla on lisäksi kaksi uudempaa autotallia. Rakennuksessa on pidetty erilaista liiketoimintaa mm. hautaustoimistoa. (III)

53 Soljala

Asuinrakennus on vuodelta 1932, talousrakennus 1930/40-luvulta ja pieni sauna 1940-luvulta. Asuinrakennus edustaa 1920-luvun klassismia. Rakennuksessa ovat hyvin säilyneet aikakauden materiaalit, ovat, ikkunat, listat ym. Se on myös näkyvä osa kirkonkylän raitin varrella olevaa rakennuskantaa. Rakennuksessa on toiminut kirkonkylän kirjakauppa 1930-50-luvuilla. (III)

54 Sähkölä , Tyynelä

Entisen Tyynelän asuinrakennus on toiminut kestikievarina ja Vesilahden sähkön toimitalona. Asuinrakennus on rakennettu 1890-luvulla. Muutostyöt ja laajennukset ovat 1950- ja 2000-luvulta. Rakennuksella on maisemallisesti näkyvä asema raitin varrella. Mäellä on ollut rautakautinen hauta, joka on ilmeisesti tuhoutunut. (III)

55 Tallinen

Lähes kirkonkylän keskustassa oleva Tallisen kantatila siirtyi nykyiselle paikalle 1900-luvun alkupuolella. Vanhin rakennus on 1700/1800-luvulta oleva luhtiaitta. Lisäksi 1900-luvun alkupuolelta ovat vilja-aitta, palvelijan pirtti, navetta, hirsitalo, maakellari ja asuinrakennus (n. 1930). Ympäröivä maisema, pellot, tiet ja rakennukset ovat hyvin säilyneet. (I)

56 Tapola

Asuinrakennukset ovat 1840-luvulta ja 1860-luvulta, luhtiaitta vuodelta 1845, navetta 1800-luvun loppupuolelta ja pieni tiilirakennus 1920-luvulta. Asuin- ja talousrakennusten muodostama kokonaisuus on säilynyt, joskin sen hahmotaminen taajaman keskeltä on vaikeutunut. Myös nykyinen käyttö on jättänyt jälkensä rakennuksiin. Kulttuurihistoriallinen arvo on rakennuskokonaisuudessa ja talon pitkässä historiassa. Tapola on kirkonkylän vanha kantatalo, joka on siirretty nykyiselle paikalle 1800-luvun aikana. (I)

57 Tapulinmäki

Tapulinmäki on kylän keskustassa oleva klassisia piirteitä omaava entinen pankkirakennus. Rakennuksen suunnitteli Arvid Männistö 1930-luvun puolivälissä. Rakennuksella on maisemallisesti keskeinen sijainti. Rakennusta on laajennettu 1970-luvulla matalammilla lisäsiivillä, jotka ovat muuttaneet rakennuksen ulkonäköä suuresti. Pankin Ympäristö toimi kirkonkylän liikekeskustana aina 1970/80-luvulle saakka, jossa olivat kauppa, pankki, paloasema ja kirkko. (III)

58 Terveystalo

Vuodelta 1949 peräisin olevalla Terveystalolla on maisemallisesti keskeinen sijainti raitin varrella. Rakennus liittyy kirkonkylän ja Suomen terveydenhuollon historiaan. Rakennusta on kunnostettu ja siinä on säilynyt vain joitakin aikakautensa piirteitä. Rakennus toimii nykyisin päiväkotina. Vanhat kylätontit sijaitsivat Terveystalon tontilla ja ympäristössä. (III)

59 Tiensivu

Tiensivulla on keskeinen asema raitinvarren maisemassa. Suurehko hirsirakenteinen liike- ja asuinrakennus on vuodelta 1934. Rakennuksessa on toiminnut kauppoja ja liikeyrityksiä 1930-luvulle saakka. (II)

60 Toukola

Toukolassa on säilynyt 1930-luvun pihapiiri, asuinrakennus ja kaksi talousrakennusta. Asuinrakennus edustaa hyvin säilynyttä 1920-luvun klassismia. Rakennuksia ympäröi puutarha. (II)

61 Vanha paloasema

Vuonna 1949 valmistunut vanha paloasema on hyvin säilynyt esimerkki aikansa rakentamisesta. Sen keskeinen ja näkyvä kirkonkylän keskustassa tekee siitä tärkeän osan kirkonkylän maisemaa. Rakennus on osa 1900-luvun alkupuolen keskustamiljöötä, johon kuuluivat kauppa, kirkko ja pankki. (II)

63 Vihreälä

Vihreälän 20-luvun klassistihenkinen rakennus on säilynyt ainakin ulkoisesti rakentamisaikansa 1920/30-luvun asussa. Rakennuksessa ovat säilyneet vuoraus, maalaus, tyylipiirteet, ikkunat. Ulkoisesti vain katto on uudempi. Tontilla on myös pieni talousrakennus ja betonirakenteinen maakellari. (II)

66 Sinisalo

Sinisalo(Hussu) oli Kärkölän kylän kantataloja. Erillään kylästä ollut asuintontti on ollut asuttu jo 1780-luvulla. Asuinrakennus on 1800-luvun alkupuolelta. Lisäksi on kolme vanhaa talousrakennusta. Rakennukset ovat Rautialantien varrella. (II)

67 Päivölä

Päivölä on tyypillinen pellon laidalla oleva pieni palsta/asuintontti 1920-luvulta. Asuinrakennus on kohtuullisen hyvin säilynyt. Tontilla ovat myös talousrakennus ja maakellari. (III)

EH/s Hautausmaa- ja kirkkoalue, jolla on kulttuurihistoriallista merkitystä

Merkinnällä on osoitettu kirkon tontti sekä tapulintontti. Kirkonpaikan historia menee keskiajalle. Vanha hautausmaa sijaitsi kirkon kaakkoispuolella. Hautausmaata laajennettiin kirkon luoteispuolelle vuonna 1888. Hautausmaata on laajennettu pohjoispuolelta 1900-luvun lopulla.

Määräys: Rakennuksia ja rakenteita koskevista toimenpiteistä on pyydetty lausunto kirkkohallitukselta ja Museovirastosta.

Kiinteät muinaisjäänökset

SM Muinaismuistolain rauhoittama kiinteä muinaisjäänös.

Määräys: Aluetta koskevat maankäyttösuunnitelmat tulee lähettää Pirkanmaan maakuntamuseoon tai Museovirastoon lausuntoa varten.

Kohteet:

20. Kirmukarmu / rautakautinen polttokalmisto, luokka 2 (99210020)
Peltojen ympäröimällä mäellä, pihamaalla, polttokenttäkalmisto on osaksi tuhoutunut.

817 Vanha Pappila. Pappilan rauniot ja maakuoppa. Historiallisen ajan asuinpaikka. Luokka 1.

S Suojeltava rakenne. Asutushistoriallinen tai elinkeinohistoriallinen muistomerkki.

Määräys: Aluetta koskevat maankäyttösuunnitelmat tulee lähettää Pirkanmaan maakuntamuseoon tai Museovirastoon lausuntoa varten.

Kohteet:

1. Anttilanvuoren länsirinne, historiallisen ajan kivirakenne (asutushistoriallinen muistomerkki).
2. Pappilan alue, Arvintien varsi, kolme viljelyröykkiötä ja matala kiveys (elinkeinohistoriallinen muistomerkki).

Luonnonympäristön kannalta arvokkaat alueet

luo luonnon monimuotoisuuden kannalta erityisen tärkeä alue.

Merkinnällä on osoitettu luonnonympäristön kannalta arvokkaat alueet, joissa on Metsälain mukaisia erityisen tärkeitä elinympäristöjä tai muiden luonnonympäristön maiseman kannalta arvoja.

Määräys: Alueen yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa ja käytössä on otettava huomioon luonnon monimuotoisuuden kannalta tärkeiden elinympäristöjen ja eliölajiesiintymien säilyttämisedellytykset.

Kohteet:

1. Lammasniementien varrella Anttilanlahden rannalla kasvava luonnonsuojeluasetuksen mukaisesti rauhoitettu kynäjalava.

- 2a-c. Rantalehdot, joissa kasvillisuus eroaa ympäristöstään merkittävästi ja lahoppuun osuus on suuri. (MeL)
- 3 Sakoistenlahden rantaan laskevassa rinnemetsikössä virtaa noro, joka osan matkaa virtaa piilossa kivien ja sammaleiden alla. Noron välitön lähiympäristö eroaa kasvillisuudeltaan ympäröivästä metsästä. (MeL)
- 4a Luontopolun kohteisiin kuuluu ympärysmitaltaan valtava, kilpikaarnainen vanha mänty, joka muodostaa huomattavan kontrastin ympäröivään nuoreen metsään

Erityisalueet

- ET** Yhdyskuntateknisen huollon alue
Merkinnällä on osoitettu olemassa puhdistamon alue Anttilanlahdessa. Uutena on osoitettu alue kaavan itäreunasta.
- EV** Suojaviheralue
Merkinnällä on osoitettu alue uuden Vesilahdentien reunasta.
- EMT** Mastoalue
Merkinnällä on osoitettu olemassa oleva mastoalue Koulutien päässä.

Liikennealueet ja tiealueet

Kaavassa osoitettu tieverkko noudattaa pääpiirteissään nykyistä tieverkkoa. Suunniteltu seututien oikaisu on osoitettu etelässä. Uusille alueille on osoitettu kokoojakatu tai tieyhteydet. Tieliikenteen yhteystarvemerkinällä on yhdistetty läntiset asuinalueet Rautialantien suuntaan.

Uudet alueet on yhdistetty kevyenliikenteen yhteystarvemerkinällä muuhun verkostoon ja taajamaan. Merkinnällä ei oteta kantaa väylän sijaintiin tai tyyppiin.

- LV** Venevalkama-alueet
Merkinnällä on osoitettu viisi venevalkama-aluetta.
- me** Melualue
Merkinnällä on osoitettu likimääräinen päiväohjearvon 55 dBA liikennemelualueen raja.
- Määräys:** Melun suojaustarve on huomioitava yksityiskohtaisessa suunnittelussa.

Vesialueet

- W** Vesialue

7 Ympäristövaikutukset

Vaikutukset rakennettuun ympäristöön ja ihmiseen	
Väestön rakenne ja kehitys	<p>Luonnoksissa on osoitettu uusia asuinalueita enemmän mitä tavoitteissa on asetettu. Kaava-alueella asuu noin 1100 asukasta. Uusien aluevarausten sekä nykyisten rakentamattomien alueiden perusteella asukasmäärä voisi kaksinkertaistua. Ennusteissa kasvun oletetaan jonkin verran tasaantuvan. Toteutuminen jakautuu tavoiteaikaa pidemmälle ajanjaksolle. Väestön määrä tulee merkittävästi lisääntymään.</p> <p>Vesilahdella on nuorten osuus väestöstä muuhun Pirkanmaahan verrattuna suuri. Viime vuosina erityisesti nuorten ja vanhusväestön osuus on kasvanut. Voidaan olettaa että sama suuntaus jatkuu.</p> <p>Asukasmäärän lisääntyminen tukee nykyistä taajamarakennetta. Loma-asunnot on osoitettu pysyvän asutuksen alueena, jolloin loma-asutuksen määrä tulee vähenemään. Uusia lomarakennuspaikkoja ei yleiskaavalla osoiteta.</p>
Yhdyskuntarakenne	<p>Uusi asutus liittyy kiinteästi kyläkeskukseen ja pääliikenneverkkoon. Nykyiseen maankäyttöön (metsätalous) tulee muutoksia. Rakennetut alueet säilyvät pääpiirteissään ennallaan. Uudet aluevaraukset tukevat olemassa olevaa yhdyskuntarakennetta.</p>
Taajamakuva-kyläkuva	<p>Keskusta alue on pääosin toteutunut voimassa olevan osayleiskaavan mukaisena. Uudet alueet osoitetaan pääosin metsäalueelle nykyisen asutuksen läheisyyteen. Keskeiset avoimet maisemat jäävät rakentamisen ulkopuolelle. Alueen maaseutumainen luonne säilyy jatkossakin. Osayleiskaavalla tuetaan taajama-alueen ominaispiirteiden säilymistä.</p>
Palvelut	<p>Uusia julkisia palvelualueita osoitetaan koulukeskuksen eteläpuolelle sekä päiväkotia varten laajennusalueelle lounaaseen. Nykyiset palvelualueet osoitetaan. Kirkonkylässä toimivista yrityksistä pääosa on pieniä yksityisiä palvelualan yrityksiä. Kaupan palvelut keskitetään jatkossakin Vesilahdentien ja Rautialantien risteysalueen tuntumaan. Nykyinen asemakaava mahdollistaa kaupallisten palvelujen lisäämisen. Yleiskaavan toteutuminen tukee nykyisten palveluiden säilymistä ja luo paineita palvelutarjonnan laajentamiseen ja kehittämiseen.</p>
Työpaikat	<p>Kaavalla osoitetaan uusia teollisuusalueita (TY) etelään Valkkistentien viereen sekä Virolaisen alueelle Lempäälän rajan tuntumaan yhteensä noin 16 hehtaaria. Kaava luo edellytyksiä työpaikkojen määrän kasvulle.</p> <p>Vaikka lähialueen metsätalous tulee muuttumaan pyritään tilakeskusten toimintaedellytykset säilyttämään.</p>
Virkistys	<p>Alueen virkistyskäyttö tulee huomattavasti lisääntymään uusien asukkaiden myötä. Nykyiset virkistysalueet huomioidaan. Uusia virkistyskäyttöön sopivia alueita on osoitettu Hovinmäen ympäristöstä, jonne voidaan sijoittaa uusia ukoilureittejä sekä säilyttää nykyisiä reittejä ja polkuyhteyksiä. Luonnon monimuotoisuuden kannalta arvokkaita kohteita huomioidaan. Lähivirkistys- ja metsäalueita on osoitettu asutuskeskittymien läheisyyteen. Kunnan omistama Lammanniemen alue osoitetaan virkistyskäyttöön. Alueella oleva keräyspiste sekä puhdistamoalue tulee poistumaan siirtoviemärin rakentamisen jälkeen. Nykyiset uimaranta- ja venevalkama-alueet huomioidaan. Toinen uimaranta-alue osoitetaan nykyisen lähistöön.</p>

Sosiaaliset vaikutukset	Rakentamisaikaan kaikenlainen liikkumistarve ja melu lisääntyy. Myöhemmin tilanne tasaantuu ja vakiintuu. Nykyiset asukkaat voivat kokea yhteisönsä haavoittuvan asukasmäärän merkittävästi lisääntyessä. Muutos voi aiheuttaa turvattomuuden tunnetta ja pelkoakin nykyisten asukkaiden keskuudessa. Asukasmäärän merkittävä lisääntyminen myös mahdollistaa uusien ystävien, koulu- ja harrastuskavereiden lisääntymisen. Palvelujakin tulee lisää uusien asukkaiden myötä. Vapaat liikkumisalueet (lähinnä lähimetsät) vähenevät. Uudet asukkaat taas voivat kokea löytäneensä toiveidensa mukaisen ja turvallisen elinympäristön, jossa voi laajassa mitassa harrastaa erityisesti monenlaisia luontoon liittyviä asioita.
Liikenne	<p>Pääliikenneverkko kattaa alueen. Nykyisiä katuyhteyksiä pyritään hyödyntämään. Vesilahdentien oikaisu Valkkitentien ja Lempäälän välillä valmistui syksyllä 2005. Vesilahdentien jatkosuunnittelu on käynnistynyt. Kaava rajautuu etelässä suunniteltuun Vesilahdentien sijaintiin.</p> <p>Uusi kokoojatie yhdistää Vesilahdentien ja Rautialantien. Pääosa uudesta asutuksesta sijoittuu uuden kokoojatien varrelle. Muu osa aluevarauksista on pyritty sijoittamaan siten, jotta voidaan käyttää nykyisiä liittymiä ja teitä. Liikennemäärä tulee kasvamaan olemassa olevilla kaduilla. Valtaosa lisääntyvästä liikenteestä kohdistuu uuden kokoojatien kautta. Kokoojatien kautta on mahdollista ohjata joukkoliikennettä.</p> <p>Kaavassa on osoitettu kevyen liikenteen yhteystarpeita nykyisten alueiden kautta sekä Vesilahdentien varteen. Toteutuessaan kvl -yhteydet parantaisivat liikenneturvallisuutta sekä vaikuttaisivat myönteisesti alueen virkistyskäyttöön ja vähentäisivät henkilöautojen käyttöä keskustaan suuntautuvalla asiointimatkoilla.</p> <p>Liikenneselvityksessä on arvioitu liikennemelun määrää toteutuneen tilanteen mukaisesti. Ennusteessa liikennemelun päivän maksimiohjeearvo (55 dB) ei ylitä Rautialantiellä yli 30 metrin päässä tien keskilinjasta ja Vesilahdentiellä Matinmäen kohdalla yli 55 metrin päässä tien keskilinjasta.</p>
Kulttuuriympäristö	<p>Kyläkuvan kannalta arvokkaiden alueiden säilyminen sisältyy asetettuihin tavoitteisiin. Kirkonkylään kohdistuu valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet.</p> <p>Muinaisuistoalueet ja -kohteet on huomioitu inventointien mukaisena.</p> <p>Rakennushistoriallisesti merkittäviä kohteita on useita. Kohteet on osoitettu /s merkinnällä. Maisemallisesti arvokkaat keskeiset peltoalueet on osoitettu MA-merkinnällä. Rakentaminen on pääsääntöisesti ohjattu metsäalueille.</p>
Tekninen huolto	Uudet alueet tullaan liittämään keskitetyn kunnallistekniikan piiriin. Nykyinen puhdistamo tullaan korvaamaan Lempäälään johdetulla siirtoviemärillä. Sakoletteen keräyspistettä on kaavailtu Virolaisen alueelle vanhan Vesilahdentien viereen.

Vaikutukset luontoon ja luonnonympäristöön	
Maisemarakenne ja maisemakuva	Uudet alueet on sijoitettu pääsääntöisesti metsäalueille ja reunavyöhykkeiden taakse. Avoimet peltoalueet osoitetaan maatalouskäyttöön jatkossakin. Keskeiset peltoalueet ovat MA -merkinnällä. Uusien asuntoalueiden sijoittelussa on otettu huomioon maisema ja maastonmuodot.

Luonnonolot ja luonnon monimuotoisuus	<p>Alueen maisemakuvaan vaikuttava vanha raittimiljö on osoitettu /s-merkinnällä.</p> <p>Luonnon monimuotoisuuden kannalta tärkeät alueet on osoitettu luo- kaava-merkinnöin luontoselvityksen rajausten perusteella. Poikkeuksena yksityisen maalla olevat kohteet 4c ja 4d joiden merkintää vastustetaan voimakkaasti ja joiden arvomäärityksestä on erilaista tulkintaa.</p> <p>Lisääntyvä asutus ja virkistyskäyttö lisää myös maaston kulumista. Kattava polku - ja kevyen liikenteen verkosto ohjaa liikkumista rakennetuille yhteyksille.</p>
Ilmanlaatu	Alueella ei ole erityisiä ilman laatuun vaikuttavia tekijöitä. Osayleiskaavalla ei ole osoitettu toimintaa, jolla olisi merkittävää vaikutusta alueen ilman laatuun.
Pohjavedet	Alueella ei ole pohjavesialueita.
Vesistöt	Alueet tullaan liittämään keskitettyyn viemäriverkkoon. Vesistön vedenlaatua huonontavat kuormitukset pelloilta, metsistä ja asutuksesta sekä puhdistamolta. Valumavesien vaikutuksia voidaan vähentää suojavyöhykkein. Siirtoviemärin rakentaminen vähentää kuormituksia lähivesialueella.
Luonnonsuojelu	Alueella ei ole perustettuja luonnonsuojelualueita.

Vaikutukset valtakunnallisiin alueidenkäyttötavoitteisiin	
Vaikutukset alue- ja yhdyskuntarakenteeseen	<p>Osayleiskaavaluonnoksilla osoitetaan runsaasti uusia aluevarauksia. Rakentaminen on ensisijaisesti omakotiasutusta. Kaavalla pyritään varmistamaan, että valtaosa rakentamisesta painottuu edelleen kuntakeskukseen. Keskustan kehittymisellä on yhdyskuntarakenteen toimivuuden ja taloudellisuuden kannalta myönteisiä vaikutuksia.</p>
Vaikutukset liikenteeseen ja yhdyskunta-huoltoon	<p>Lisääntyvä rakentaminen lisää liikenteen määrää. Kaava tukeutuu nykyiseen pääliikenneverkkoon. Nykyistä katuyhteyksiä hyödynnetään. Uusi kokoojaku Rautialantieltä Vesilahdentielle osoitetaan, mikä osaltaan parantaisi liikenneyhteyksiä mm. terveyskeskuksen suuntaan. Joukkoliikenteen kehittymismahdollisuuksia uusi kokoojaku parantaa. Kaavalla pyritään edesauttamaan yhtenäisen kevyen liikenteen verkoston kehittämistä.</p> <p>Uudet alueet liittyvät osittain nykyiseen verkostoon. Viemärihuoltoa ollaan keskittämässä Lempäälän puhdistamolalle. Tällä voidaan mm. turvata viemärihuollon toimintaedellytykset kasvun jatkuessa.</p>
Vaikutukset luonnonvaroihin ja luontoon	Alueella ei ole luonnonympäristöön kohdistuvia valtakunnallisia erityistavoitteita. Luonnon monimuotoisuuden kannalta tärkeät kohteet pääosin huomioidaan kaavatyössä. Uudet rakentamisalueet pienentävät yhtenäistä luonnonympäristöä nykyisen tilanteeseen verrattuna. Ranta-alueille ei ole odotettavissa merkittäviä muutoksia. Kasvun mukana liikenteen määrä kasvaa ja vaikuttaa osaltaan päästöihin.
Vaikutukset maisemaan, taajamakuvaan ja kulttuuriperintöön	Vaikka taajama on kasvanut voimakkaasti viimevuosien aikana on kulttuuriympäristö ja maisema säästynyt merkittävilta muutoksilta. Kaavalla huomioidaan maisemaan ja kulttuuriympäristöön kohdistuvat erityistavoitteet. Keskeinen maisema ja rakennettu ympäristö säilytetään Rakentaminen ohjataan pääsääntöisesti metsäalueille. Aluevarauksissa on huomioitu isohko tonttikoko, jolla voidaan säilyttää Vesilahden maaseutumainen, ihmisläheinen ympäristö.

Vaikutukset ihmisiin ja yhteisöihin	Toteutuessaan alueen virkistyskäyttö tulee lisääntymään. Kaavalla on pyritty osoittamaan riittävästi uusia alueita virkistykseen sekä kehittämään nykyisiä alueita. Nykyisten asuinalueiden ja uuden maankäytön yhteyteen on pyritty jättämään riittävästi lähivirkistysalueita. Liikennemäärien kasvu lisää melua ja vaikuttaa ilman laatuun taajama-alueella sekä kuntakeskuksen ulkopuolella. Valtaosa lisääntyvästä liikenteestä ohjautuu uuden kokoojatie kautta. Osittain melualueelle sijoitettujen asuinalueiden käyttöönotto on tarkoitettu perustuvaksi asemakaavaan, jolla ratkaistaan alueen riittävä suojaus melulta.
Vaikutukset talouteen ja elinkeinoin	Kuntakeskuksen kasvulla ja eheyttämällä on myönteisiä vaikutuksia palveluelinkeinon toimintaedellytyksiin, kannattavuuteen ja kasvuun. Toisaalta lähiympäristöön sijoittuvien kaupan suuryksiköiden vaikutukset heijastuvat myös Vesilahdelle. Uudet teollisuusalueet lisäävät työpaikkojen määrää. Uudet asukkaat lisäävät verotuloja, mutta toisaalta aiheuttavat paineita julkisten palveluiden (mm. päivähoito ja koulu) lisäämiseen.

8 Vuorovaikutus, osallistuminen ja tiedottaminen

Vuorovaikutusta ohjelmointia ja tiedottamista käsitellään tarkemmin osallistumis- ja arviointisuunnitelmassa (LIITE 1).

9 Osayleiskaavan toteuttaminen ja seuranta

Yleistä

Yleiskaava on yksityiskohtaisen kaavoituksen ja rakentamisen sekä muun maankäytön suunnitelmien pohjaksi laadittava suunnitelma. Yleiskaava ohjaa maankäyttö- ja rakennuslain mukaan viranomaisten ja maanomistajien toimintaa mm. seuraavasti:

- suunniteltaessa maankäyttöä koskevia toimenpiteitä on katsottava, ettei vaikeuteta yleiskaavan toteutumista
- yleiskaava ei ole voimassa asemakaava-alueella tai ranta-asemakaava-alueella. Yleiskaava on ohjeena laadittaessa ja muutettaessa asemakaavaa sekä ryhdyttäessä muutoin toimenpiteisiin alueiden käytön järjestämiseksi
- rakennuslupaa myönnettäessä on katsottava, ettei alueen käyttäminen yleiskaavassa varattuun tarkoitukseen aiheudu vaikeuksia

Yksityiskohtainen toteutus

Osayleiskaava toteutetaan pääasiassa asemakaavoituksen kautta. Asemakaavoitus etenee vaiheittain. Asemakaavoissa ja -muutoksissa tulee arvioida, vastaako hanke osayleiskaavan tavoitteita. Osayleiskaavassa on osoitettu uusia ja vaihtoehtoisia asuinaluevarauksia runsaasti. Alueiden toteuttaminen jakautuu pitkälle ajalle. Reservialueiden on tarkoitettu toteutettavaksi kaavan tarkastelujakson jälkeen. Kunnan kaavoitusohjelmassa ja päätöksenteossa määritellään tarkemmin alueiden käyttöönottojärjestys.

Käyttöönottoon vaikuttaa kunnan maanomistus ja maanhankinnan eteneminen eri alueilla sekä olemassa olevan verkoston läheisyys ja hyödyntämismahdollisuudet sekä tonttien kysyntä. Yksityismaiden kaavoittamisessa tulee laatia maankäyttösopimuksia, joista myös selviää kustannusjako ja toteuttamisaika.

Todennäköinen ensisijainen toteuttaminen liittyy kunnan omistamiin maa-alueisiin sekä yritysten asuinalueiden välittömään läheisyyteen liittyviin alueisiin, joissa rakennetut tiet ja ver-

kostot ovat lähellä. Kunnan omistuksessa ovat maa-alueet maston läheisyydessä ja Vihniäntien päässä.

Kulttuuriympäristöön ja maisemaan kohdistuu erityisiä valtakunnallisia tavoitteita. Keskeinen Vesilahdentien Rautialantien ja Koulutien rajaama avoin maisema säilyy pääosiltaan ennallaan. Alueella on runsaasti arvokasta rakennuskantaa jäljellä. Inventoidut kohteet on huomioitu kaavassa. Arvoympäristön täydennysrakentaminen tulee sovittaa kokonaisuuteen erityisen huolella. Rakennusinventoinnissa on esitetty yksityiskohtaiset kohdekuvaukset hoitosuosituksiin.

Uusien alueiden käyttöönotto sekä käyttötarkoituks muutokset Vesaniemen alueella edellyttävät teknisen verkoston rakentamista. Uuden kokoojatien liittymänrakentaminen on sidoksissa seututien (mt 301) parannuksen toteutukseen. Turvallisten kevyenliikenteen yhteyksien muodostaminen on tärkeää.

Seuranta

Osoitetut uudet aluevaraukset vastaavat nyky näkymien mukaiseen tarpeeseen tarkastelujaksoa pidemmällä ajalla. Seuranta tulee jatkaa kaavan hyväksymisen jälkeen. Seurannalla voidaan ennakoida muuttuvaan kehitykseen. Toteutuksessa on tärkeää, että asukkaille pystytään tarjoamaan palvelut oikea-aikaisesti.

Tarvittaessa muutetaan yleiskaavaa tai ryhdytään muihin toimenpiteisiin.

12.12.2005, 22.5.2006, 22.9.2006, 30.10.2006.

Air-lx Ympäristö Oy